

РАХУНКОВА
ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Рахункової палати

29.09.2026 № 26-1

ВИСНОВКИ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЕКСПЕРТИЗИ ПРОЄКТУ
ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНИЙ
БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2027 РІК»

Відповідальна:

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА

КИЇВ 2026

www.rp.gov.ua

СЕД АСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
06-40/26-1 від 29.09.2026 16:56
Сертифікат 3C080BB109AB2598040000004454380081D0F500
Підписувач Піщанська Ольга Станіславівна
Дійсний з 03.09.2026 13:54:12 по 03.09.2028 13:54:12

ЗМІСТ

I. ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	5
II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	13
III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ.....	26
IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БОРГ	37
V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ	51
VI. ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ „ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2027 РІК” НОРМАТИВНО-ПРАВОВИМ АКТАМ	59
VII. ПОСТАТЕЙНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ „ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2027 РІК”	68
ДОДАТКИ.....	75
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	85

Рахункова палата відповідно до пункту 2 частини першої та пункту 2 частини третьої статті 7 Закону України від 02 липня 2015 року № 576-VIII „Про Рахункову палату” і частини третьої статті 156 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI, провела експертизу проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік”, поданого КМУ до Рахункової палати листом від 15.09.2026 № 26673/0/2-26 (zareestrovano u VPU za № 16000 від 15.09.2026).

Законопроект на 2027 рік підготовлений з використанням основних прогнозних макроекономічних та соціального розвитку України, схвалених постановою КМУ від 04 червня 2026 року № 695, за сценарієм 2 (консервативним), тоді як показники у Бюджетній декларації на 2027–2029 роки відповідають макроекономічним за сценарієм 1, що не відповідає нормам статті 33 БКУ.

Отже, Бюджетна декларація на 2027–2029 роки не стала основою для складання проєкту Державного бюджету України на 2027 рік.

Поданий КМУ законопроект і додані до нього матеріали загалом відповідають вимогам статті 38 БКУ.

Загальний обсяг фінансових ресурсів державного бюджету визначено в сумі 8 трлн 32,4 млрд грн (на 12,9 відс. більше затвердженого на 2026 рік), зокрема доходи – 5 трлн 648,0 млрд грн (на 8,7 відс. більше), державні запозичення – 2 трлн 367,3 млрд грн (на 24,7 відс. більше).

Спрямувати фінансові ресурси пропонується, зокрема, на проведення видатків – 7 трлн 272,0 млрд грн (на 13,5 відс. більше затвердженого на 2026 рік), погашення державного боргу – 706,7 млрд грн (на 7,6 відс. більше).

Дефіцит державного бюджету визначено в сумі 1 трлн 666,1 млрд грн, або 15 відс. ВВП.

Загальний обсяг державного та гарантованого державою боргу збільшиться на 2 трлн 79,2 млрд грн, або 19,6 відс., до 12 трлн 689,3 млрд грн і становитиме 113,9 відс. ВВП.

Збільшення фінансових ресурсів передбачено насамперед за рахунок коштів від міжнародних партнерів, які стануть їх основним джерелом (53,7 відс.). При цьому суттєво зростуть надходження до спеціального фонду державного бюджету (на 30,1 відс.), тоді як до загального – на 6,5 відсотка. Як наслідок, збільшиться частка спеціального фонду з 27,2 до 31,4 відс. у загальному обсязі

ресурсів державного бюджету, що сприятиме прозорості та контрольованості відповідних надходжень і витрат.

Визначені в умовах воєнного стану в законопроекті окремі показники недостатньо обґрунтовані та реалістичні.

Обсяг доходів враховує додаткові надходження за рахунок змін в оподаткуванні на загальну суму 131,3 млрд гривень. При цьому відповідні законопроекти ще не прийняті, а окремі навіть не подавались до ВРУ, один – не набрав чинності на момент подання цього законопроекту.

Прогноз запозичень на зовнішньому ринку є надто оптимістичним – не визначено можливих кредиторів на суму 1 трлн 537,1 млрд грн, або 88,8 відс. передбачених зовнішніх запозичень до загального фонду державного бюджету.

Найбільше видатків передбачено спрямувати на сектор безпеки й оборони держави – 66,8 відс., соціальний захист і соціальне забезпечення – 7,9 відсотка.

При визначенні обсягу видатків державного бюджету (7 трлн 272 млрд грн) враховано результати оглядів витрат і зміни, що були запроваджені за результатами цих оглядів, зокрема щодо відтермінування виконання окремих заходів до припинення або скасування дії воєнного стану.

При цьому при визначенні видатків на оплату праці працівників окремих органів застосовано неоднаковий підхід, що ставить їх в привілейоване становище.

Збільшилась обсяг дотацій і субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на 55,5 відс. – до 349,3 млрд гривень. Як наслідок, частка трансфертів у доходах місцевих бюджетів збільшилась на 5,8 відс. пункту до 33,1 відс., що свідчить про зростання залежності місцевих бюджетів від державного бюджету.

У законопроекті пропонується законом про державний бюджет на 2027 рік значну частину норм чинних нормативно-правових актів призупинити, не застосовувати або застосовувати в іншій редакції, що суперечить законодавству.

Положення низки статей законопроекту не відповідають нормам Конституції України і БКУ.

Законопроект потребує доопрацювання.

I. ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

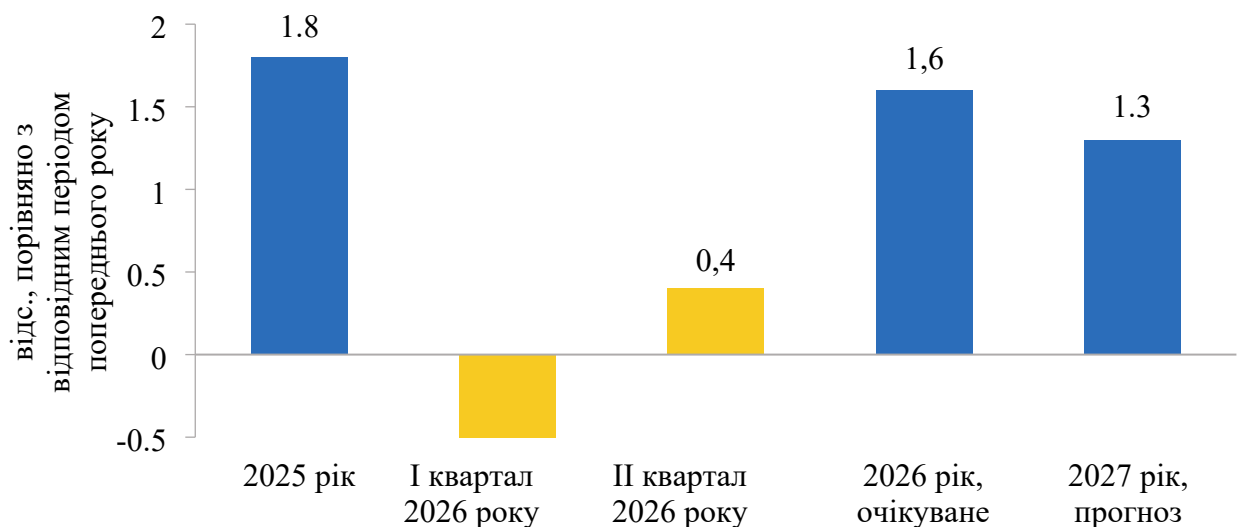

Основні прогностні макропоказники, які використовувались при розрахунках показників державного бюджету на 2027 рік, сформовані в умовах значної невизначеності, насамперед щодо тривалості воєнного стану, значної варіативності розвитку економіки та безпекових ризиків.

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що при розрахунках показників державного бюджету на 2027 рік використовувались основні прогностні макропоказники економічного та соціального розвитку, схвалені постановою КМУ від 04 червня 2026 року № 695 „Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2027—2029 роки” за сценарієм 2, тоді як показники у Бюджетній декларації на 2027–2029 роки відповідають макропоказникам, передбаченим за сценарієм 1.

У сценарії 2, на відміну від сценарію 1, враховано продовження воєнних дій на території України впродовж 2027 року і передбачено повільніше відновлення економіки в режимі воєнної адаптації. Основні прогностні макропоказники, враховані при складанні проєкту державного бюджету, наведені в додатку 1.

Діаграма 1. Зростання (зниження) реального ВВП

Прогностні макропоказники, враховуючи високий рівень невизначеності та можливу зміну умов функціонування економіки, у разі потреби можуть бути уточнені при розгляді законопроекту.

Прогноз Уряду є стриманішим від прогнозу інших інституцій, що сприятиме мінімізації ризиків у разі несприятливих економічних і безпекових чинників та отриманню більших від передбачених доходів у разі швидшого відновлення економіки.

Варіативність сценаріїв оцінки зміни реального ВВП на 2027 рік

+ 1,3 %	у законопроекті
+ 2,8 %	НБУ
+ 2,8 %	Світовий банк
+ 4,5 %	базовий сценарій МВФ
від + 2,2 % до + 5,0 %	Центр економічної стратегії

Зростання економіки підтримуватимуть приватне споживання, в тому числі за рахунок передбаченого підвищення середньої заробітної плати, та інвестиції в оборону і відновлення.

Стримуючими факторами зростання економіки залишаються:

- продовження бойових дій і пов’язані з ними безпекові ризики;
- атаки на транспортну, виробничу й енергетичну інфраструктури, внаслідок чого умови проживання в окремих регіонах є непридатними;
- дефіцит трудових ресурсів, погіршення ситуації на ринку праці внаслідок міграції населення за межі України (за даними Організації Об’єднаних Націй станом на 30.06.2026 за межами України перебуває 5,7 млн мігрантів);
- логістичні проблеми внаслідок руйнування доріг, залізниць і мостів.

За прогнозом рівень безробіття знизиться з 12,6 відс. очікуваного у 2026 році, до 12,4 відс. у 2027 році. Найбільша потреба в кадрах концентруватиметься в оборонному виробництві й у видах діяльності, пов’язаних з відновленням (будівництво, енергетика, транспорт).

Середня номінальна заробітна плата працівників має зрости на 14,4 відс. з 30 088 грн, що очікується у 2026 році, до 34 409 грн у 2027 році. Таке зростання стимулюватиме споживчу активність населення.

Зазначене відповідає наведеній у Програмі діяльності Уряду, затвердженій

постановою від 17 серпня 2026 року № 1028¹, програмній цілі Мінекономіки: „Забезпечити зміну економічної парадигми – перехід від моделі функціонування економіки в умовах мобілізації, яка за підтримки країн-партнерів та міжнародних донорів забезпечила стійкість Україні в умовах постійних викликів повномасштабного вторгнення РФ в Україну, до моделі сталого життя в умовах довготривалої невизначеності, де основними факторами розвитку стануть приватні інвестиції, технологічне оновлення, висока продуктивність та конкурентоспроможність, а ключовими цінностями – зростання добробуту громадян та безпечне довкілля”.

Випереджальне зростання імпорту товарів і послуг над експортом формує дефіцит торговельного балансу, який у січні – липні 2026 року становив 41,9 млрд дол. США, а за прогнозом у 2027 році зросте до 79,7 млрд дол. США. Подальше збільшення від’ємного сальдо торговельного балансу збільшить ризики скорочення міжнародних резервів та тиску на національну валюту в разі зменшення міжнародної допомоги.

У прогнозних розрахунках враховано зростання імпорту товарів і послуг у 2027 році на 10,0 відсотка. Значна частина імпорту має критичне призначення. Це товари, необхідні для потреб сектору безпеки й оборони, енергоресурси, обладнання і матеріали для відновлення та підтримки економіки. Необхідність збільшення такого імпорту призводитиме до розширення від’ємного сальдо платіжного балансу, створюючи додаткові ризики для курсової стабільності.

При цьому частка імпортованих товарів загального вжитку (зокрема одяг, взуття, пластмасові та текстильні вироби) в загальному обсязі імпорту становила в січні – серпні 2026 року 5,9 відсотка. Імпорт таких товарів, придбаних через маркетплейси, відбувається здебільшого з Китаю і згідно з чинним законодавством має особливості оподаткування², що призводить до нерівних умов конкуренції для доброчесних виробників в Україні, порівняно з іноземними.

¹ Програма діяльності Кабінету Міністрів України, затверджена постановою КМУ від 17 серпня 2026 року № 1028, Верховною Радою України не розглядалась.

² Зокрема, згідно з підпунктом 196.1.17 пункту 196.1 статті 196 ПКУ не є об’єктом оподаткування ПДВ операції із ввезення на митну територію України товарів, сумарна митна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, на адресу одного одержувача – юридичної особи або фізичної особи-підприємця в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях або в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях.

Відповідно до пункту 20 Меморандуму про економічну та фінансову політику від 02.07.2026 в рамках співпраці з МВФ за Програмою розширеного фінансування (EFF 2026–2029) Україна взяла зобов’язання усунути звільнення від оподаткування імпорту поштових відправлень невеликої вартості до кінця липня 2026 року.

Після отримання законопроекту ВРУ 16 вересня 2026 року прийняла за основу пакет доопрацьованих законопроектів щодо оподаткування малих поштових та експрес-відправлень вартістю до 150 євро, замовлених через маркетплейси, зокрема зміни до ПКУ³ і зміни до Митного кодексу України⁴.

Прогнозний показник доходів державного бюджету на 2027 рік враховує додатковий обсяг ПДВ у сумі 11,8 млрд грн у разі внесення змін до ПКУ щодо оподаткування товарів у міжнародних малих поштових посилках та експрес-відправленнях вартістю до 150 євро.

Остаточне ухвалення цих законопроектів означатиме:

припинення підстави щодо застосування пільги зі сплати ПДВ для імпортованих товарів, придбаних через маркетплейси, що дозволить створити рівні умови конкуренції для українського та іноземного бізнесу;

запровадження нової моделі оподаткування електронної торгівлі, що відповідатиме стандартам ЄС;

виконання міжнародних зобов’язань України за програмою співпраці з МВФ (EFF 2026–2029) і умов макрофінансової підтримки ЄС, що наблизить до отримання близько 4 млрд євро міжнародної фінансової підтримки для потреб держбюджету.

У прогнозних розрахунках враховано зростання експорту товарів і послуг на 3,7 відсотка. При цьому до припинення або скасування воєнного стану зберігатимуться ризики, які негативно впливатимуть на обсяги експорту і в подальшому, зокрема:

³ Проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій з дистанційного продажу товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях (реєстр. № 16051-1 від 16.09.2026), альтернативний, поданий народним депутатом України Д. О. Гетманцевим.

⁴ Проект Закону України про внесення змін до Митного кодексу України щодо особливостей здійснення митних формальностей щодо товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях (реєстр. № 15460 від 16.09.2026).

руйнування логістичних ланцюгів для транспортування через морські порти, залізничними й автомобільними маршрутами, що може підвищувати собівартість українського експорту;

зниження виробничого потенціалу (пошкодження підприємств, дефіцит електроенергії та обладнання);

залежність від аграрного експорту (несприятливі погодні умови, проблеми з експортною логістикою).

Через розходження у прогнозах на 2027 рік зростання споживчих цін КМУ та НБУ, який передусім відповідає за стабільність гривні, є ризик недонадходження окремих доходів державного бюджету.

Варіативність прогнозів інфляції на 2027 рік

грудень до грудня попереднього року, відс.

108,0 %

у законопроекті

106,9 %

НБУ

108,0 %

МВФ

109,0 %

Центр економічної стратегії

При цьому НБУ підвищив з 18 вересня 2026 року облікову ставку з 15,5 відс. до 16,0 відс. з огляду на стійкий фундаментальний ціновий тиск, вторинні ефекти від шоків пропозиції та посилення середньострокових проінфляційних ризиків, передусім через наслідки російських атак на критичну інфраструктуру та війни на Близькому Сході, а також високий внутрішній попит.

На рівень інфляції впливатимуть такі чинники:

безпекові ризики, зокрема тривалість та інтенсивність бойових дій;

випереджаюче зростання (у 4,7 раза) у липні 2026 року до грудня 2025 року цін виробників промислової продукції (на 27,9 відс.) над споживчими цінами (на 6,0 відс.);

ускладнення логістичних шляхів;

перебої з електроенергією через нові руйнування;

зростання витрат на виробництво і транспортування.

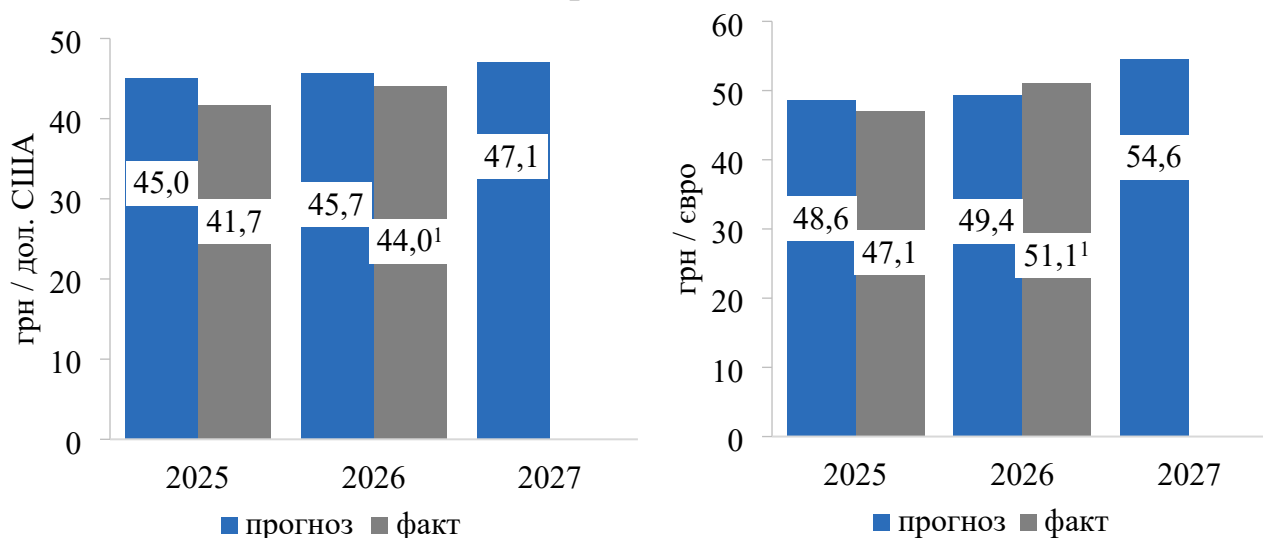

Ураховуючи, що з використанням обмінного курсу гривні до долара та євро в законопроекті розраховано значні частки доходів і витрат державного бюджету, відхилення фактичного курсу гривні до іноземних валют від прогнозного рівня створює ризики невиконання окремих показників державного бюджету.

Згідно з прогнозними розрахунками до законопроекту Урядом на 2027 рік враховано середній офіційний курс гривні до дол. США – 47,1 грн за дол. США і до євро – 54,6 грн за євро, у січні – серпні 2026 року середній офіційний курс становив 44,0 і 51,1 грн за дол. США і євро відповідно.

З використанням офіційного курсу гривні до долара США і євро в законопроекті розраховані прогнозні показники доходів, зокрема надходження в рамках програм допомоги ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, податку на додану вартість із ввезених на територію України товарів, акцизного податку із ввезених на територію України товарів (продукції), акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), із сумарною часткою 67,8 відс. загального обсягу доходів.

Діаграма 2. Прогнозний і фактичний середній курс гривні до долара США та євро

Офіційний курс гривні до іноземних валют також використовувався при обчисленні 6,8 відс. витрат державного бюджету на погашення й обслуговування

⁵ У січні – серпні 2026 року.

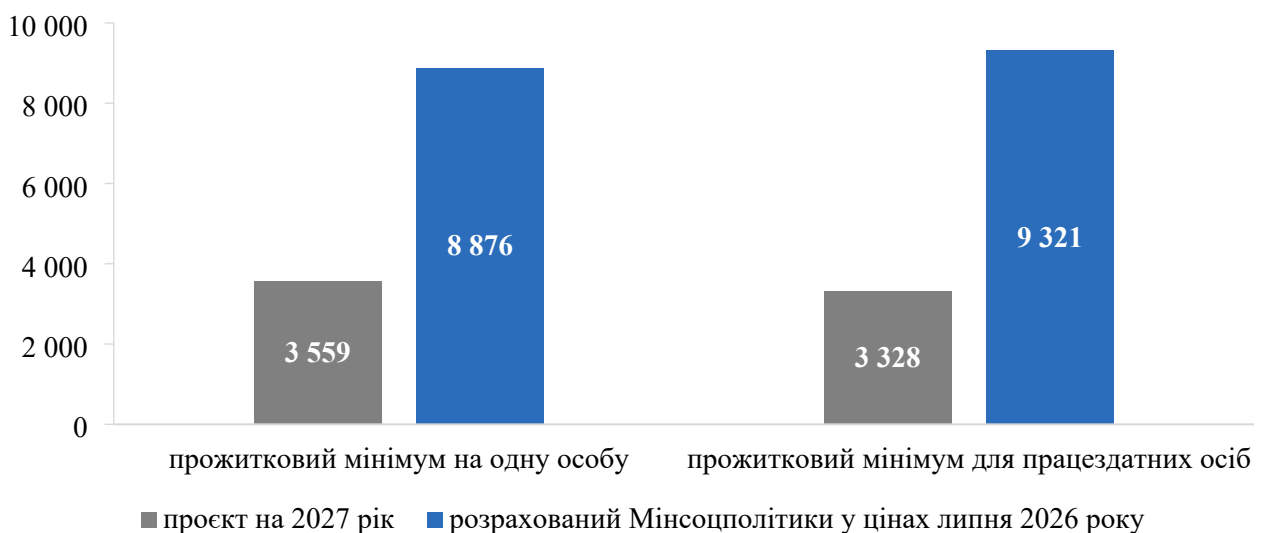
державного боргу, номінованого в іноземних валютах, і деяких видатків державного бюджету, зокрема на функціонування закордонних дипломатичних установ України та розширення мережі власності України для потреб цих установ.

У законопроекті передбачено номінальне збільшення розмірів прожиткового мінімуму і мінімальної заробітної плати в 2027 році. Фактичний розмір прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць у цінах липня 2026 року, за даними Мінсоцполітики, в 2,5 раза більше, ніж запропоновано у законопроекті.

В абзаці першому статті 6 законопроекту запропоновано встановити з 01 січня 2027 року прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 3 559 грн, що більше на 10,9 відс., ніж у 2026 році (3 209 грн). У доданому до законопроекту обґрунтуванні розрахунку вартісної величини прожиткового мінімуму на 2027 рік зазначено, що вона визначена з урахуванням темпів підвищення індексу споживчих цін на 2027 рік (грудень до грудня попереднього року), збільшеного на 2 відс. пункти.

Діаграма 3. Запропонований прожитковий мінімум менший від його фактичного розміру, грн

Таким чином, розмір прожиткового мінімуму, що є базовим державним соціальним стандартом, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового

обслуговування, соціального захисту, культури, охорони здоров'я та освіти⁶, є вкрай недостатнім для покриття реальних життєвих витрат.

При цьому в пункті 41 щодо соціальних стандартів Меморандуму про економічну та фінансову політику від 02.07.2026 в рамках співпраці з МВФ за Програмою розширеного фінансування (EFF 2026–2029) зазначено, що Україна:

вживає заходів для відновлення ролі прожиткового мінімуму як справжнього соціального стандарту;

прийме законодавство для усунення прив'язки до прожиткового мінімуму при технічних розрахунках заробітної плати в державному секторі, штрафів та інших адміністративних показників;

розробляє нову структурну методологію розрахунку прожиткового мінімуму та його складових відповідно до підходів ЄС;

перегляне поточні зв'язки програм соціальної допомоги з прожитковим мінімумом, щоб забезпечити відповідність у частині фінансової стійкості.

У Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженій постановою КМУ від 17 серпня 2026 року № 1028⁷, терміном виконання завдання забезпечити застосування прожиткового мінімуму як реального соціального стандарту та позбавити його невластивих функцій визначено 2027 рік.

У статті 7 законопроекту запропоновано встановити з 01 січня 2027 року мінімальну заробітну плату в місячному розмірі 9 546 грн, що більше розміру, визначеного Урядом на 2026 рік, на 10,4 відс. (8 647 грн).

⁶ Закон України від 05 жовтня 2000 року № 2017-III „Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”.

⁷ Програма діяльності Кабінету Міністрів України, затверджена постановою КМУ від 17 серпня 2026 року № 1028, Верховною Радою України не розглядалась.

II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

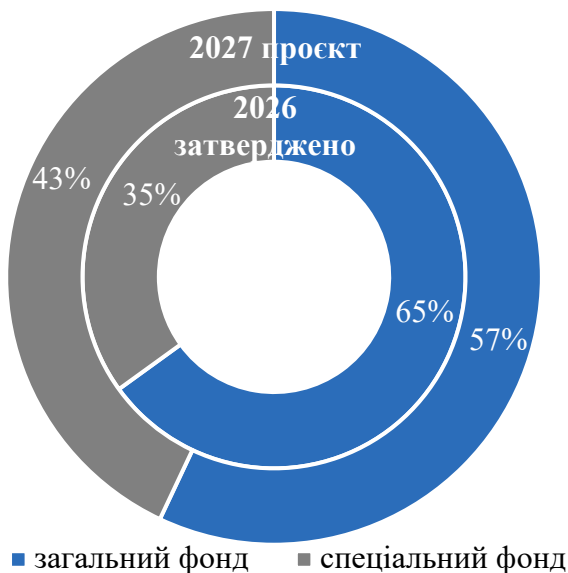

У законопроекті передбачено зменшення доходів загального фонду державного бюджету порівняно із затвердженим на 2026 рік обсягом. Як наслідок, скоротиться питома вага доходів загального фонду у доходах державного бюджету загалом.

Це зумовлено насамперед змінами у розподілі доходів між загальним та спеціальним фондами, а також спрямуванням до спеціального фонду додаткових надходжень, що передбачається отримати внаслідок набрання чинності змін до податкового законодавства.

	Доходи загального фонду	Доходи спеціального фонду	Разом доходи державного бюджету
Проект на 2027 рік	3 219,8 млрд грн	2 428,2 млрд грн	5 648 млрд грн
затверджено у законі на 2026 рік	3 378,9 млрд грн	1 817 млрд грн	5 195,9 млрд грн
відхилення	– 159,1 млрд грн або – 4,7 %	+ 611,2 млрд грн або + 33,6 %	+ 452,1 млрд грн або + 8,7 %

Діаграма 4. Питома вага загального і спеціального фондів у загальній сумі доходів державного бюджету у 2026 та 2027 роках

Передбачене у законопроекті зменшення, порівняно із затвердженим у законі про державний бюджет на 2026 рік, частки загального фонду на 8 відс. пунктів, зокрема, спричинено:

зменшенням прогнозних обсягів окремих доходів, насамперед акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), вивізного мита, частини чистого прибутку державних підприємств і дивідендів на державну частку, коштів, що перераховуються до державного бюджету НБУ;

спрямуванням до спеціального фонду державного бюджету окремих доходів, що у 2026 році належали загальному фонду, зокрема:

частини доходів, що згідно з нормами статті 24² БКУ є джерелами формування Державного дорожнього фонду (планується поступове його відновлення в 2027 році);

військового збору, що має спрямовуватися на забезпечення потреб Збройних Сил України (у 2026 році зараховується до спеціального фонду державного бюджету з 01 липня 2026 року⁸ та спрямовується на фінансування грошового забезпечення військовослужбовців);

спрямуванням до спеціального фонду надходжень, які будуть отримані у 2027 році у разі збільшення ставок ПДВ та акцизного податку з пального, на реалізацію програм і проектів підтримки суб'єктів господарювання, зокрема надання фінансової підтримки, компенсації вартості майна, знищеного чи пошкодженого внаслідок збройної агресії Російської Федерації, компенсації страхових премій за договорами страхування від воєнних ризиків.

Також збільшення обсягу і частки спеціального фонду державного бюджету зумовлено тим, що до спеціального фонду у 2027 році передбачено спрямувати на 335,2 млрд грн більше, ніж у 2026 році, надходжень в межах механізму посиленого співробітництва з ЄС.

⁸ Закон України від 07 квітня 2026 року № 4835-IX „Про внесення змін до пункту 16-1 підрозділу 10 розділу XX „Перехідні положення” Податкового кодексу України щодо справляння військового збору” та Закон України від 10 червня 2026 року № 4908-IX „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2026 рік” щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони”, який набрав чинності з 24.06.2026.

У порівняних умовах⁹ і без урахування цінового чинника доходи державного бюджету, передбачені у законопроекті на 2027 рік, за оцінкою Рахункової палати загалом зменшаться. При цьому прогнозується зростання реального ВВП у 2027 році на 1,3 відсотка.

У законопроекті передбачено зростання доходів, порівняно із затвердженим на 2026 рік обсягом, зокрема за рахунок внесення змін до податкового та митного законодавства щодо:

збільшення на 1 відс. пункт ставки ПДВ – на **58,7 млрд грн**;

оподаткування доходів, отриманих через цифрові платформи¹⁰, – на **14 млрд грн**;

оподаткування малих поштових та експрес-відправлень вартістю до 150 євро, замовлених через маркетплейси (проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій з дистанційного продажу товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях (реєстр. № 16051-1 від 09.09.2026)), – на **11,8 млрд грн**;

додаткового¹¹ підвищення ставок акцизного податку на бензин, дизельне паливо та скраплений газ, які передбачено спрямувати до спеціального фонду державного бюджету, – на **8,3 млрд гривень**.

Крім того, не передбачено зарахування у 2027 році 4 відс. ПДФО до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад за рахунок відповідного зниження нормативу відрахування такого податку до загального фонду державного бюджету, як у 2026 році. Додатковий ресурс доходів за рахунок залучення цих коштів до державного бюджету становитиме **18,2 млрд гривень**.

⁹ Без урахування додаткових надходжень за рахунок податкових змін та збереження нормативу відрахування до державного бюджету ПДФО.

¹⁰ Закон України від 09 червня 2026 року № 4903-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо впровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи, та оподаткування таких доходів” знаходиться на підписі у Президента України.

¹¹ Окрім передбаченого у Законі України від 18 липня 2024 року № 3878-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації положень актів права Європейського Союзу щодо акцизного податку”.

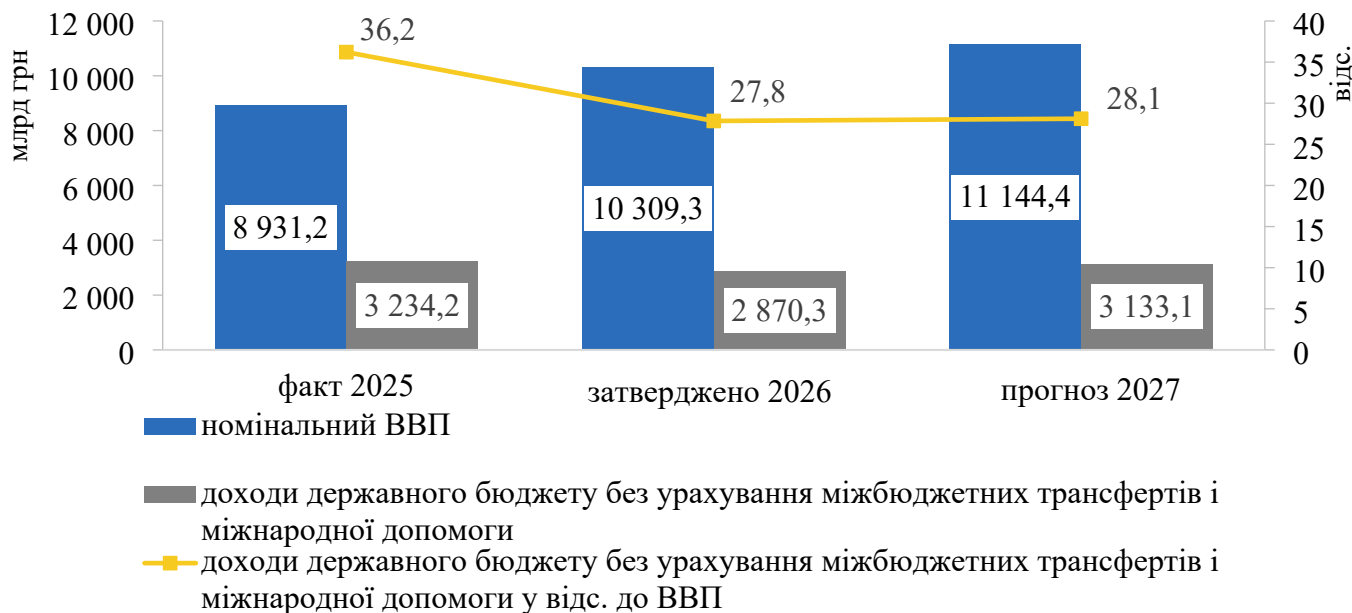

Без урахування зазначених сум, тобто у порівняних умовах, доходи державного бюджету у 2027 році, порівняно із затвердженими на 2026 рік, зростуть на 341,1 млрд грн, або 6,6 відс., а без урахування інфляційного чинника (з використанням індексу-дефлятора ВВП¹² (1,089)) зменшаться на 2,1 відс. ($106,6 \div 1,089 - 100$).

Незначне збільшення рівня перерозподілу ВВП через державний бюджет, за оцінкою Рахункової палати, зросте, насамперед, за рахунок набрання чинності змін до податкового законодавства, в тому числі тих, які ще не прийняті ВРУ або не набрали чинності на момент подання законопроекту. Зазначене свідчить про посилення податкового тиску.

Діаграма 5. Рівень перерозподілу ВВП через державний бюджет

Загалом через державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів, грантів і допомоги міжнародних партнерів) передбачено перерозподілити 28,1 відс. прогнозного на 2027 рік обсягу номінального ВВП, що на 0,3 відс. пункту більше прогнозного показника 2026 року (27,8 відс.).

При цьому на 2027 рік передбачено:

продовження поступового наближення ставок акцизного податку на тютюнові вироби і пальне до рівня, визначеного в директивах ЄС;

¹² Визначено як співвідношення прогнозного номінального ВВП на 2027 рік (11 144,4 млрд грн) і очікуваного на 2026 рік (10 105,3 млрд грн), скориговане на прогнозний реальний ВВП на 2027 рік (101,3 відс.) ($(11\,144,4 \div 10\,105,3 \times 100) \div 101,3$).

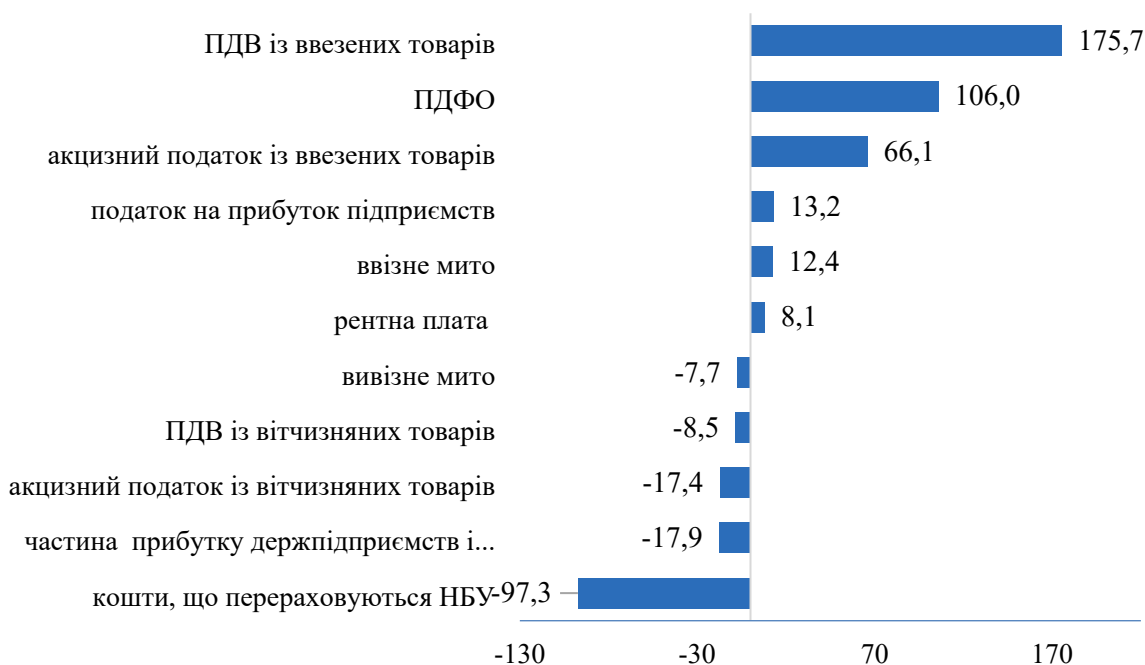
додаткове підвищення ставок акцизного податку на пальне і ПДВ;
оподаткування ПДФО доходів, отриманих через цифрові платформи;
оподаткування ПДВ малих поштових і експрес-відправлень вартістю до 150 євро.

Збільшення доходів державного бюджету у 2027 році, порівняно із затвердженням на 2026 рік обсягом¹³, передбачено насамперед за рахунок зростання імпорту, збільшення заробітної плати та видатків на грошове забезпечення військовослужбовців, девальвації гривні. Також передбачено додаткові надходження за рахунок набрання чинності змін до податкового законодавства, при цьому відповідні законопроекти ще не прийняті ВРУ або не набрали чинності.

За таких умов посилюються ризики недосягнення передбачених у законопроекті показників доходів, пов'язані з можливим відхиленням від прогнозних макроекономічних показників та набранням чинності відповідних змін до податкового законодавства.

Діаграма 6. Збільшення / зменшення окремих доходів у проєкті державного бюджету на 2027 рік, млрд грн

¹³ Без урахування надходжень міжнародної допомоги.

Запропоновані у законопроекті обсяги доходів з основних джерел наведені в додатку 2.

Найбільше, порівняно із затвердженими на 2026 рік обсягами, передбачено **зростання надходжень**:

ПДВ із ввезених на митну територію України товарів – на 175,7 млрд грн, або 25,7 відс., при прогнозованому зростанні імпорту товарів на 12,7 відс. і девальвації гривні до долара США на 6,1 відс., крім того, за рахунок оподаткування операцій з дистанційного продажу товарів, що ввозяться на митну територію України, передбачено надходження 11,8 млрд грн, збільшення ставки ПДВ на 1 відс. пункт – 40,9 млрд грн;

ПДФО – на 106 млрд грн, або 18,2 відс., зокрема за рахунок збільшення заробітної плати¹⁴ й обсягу видатків на грошове забезпечення військовослужбовців, крім того, завдяки набранню чинності змін щодо оподаткування доходів, отриманих через цифрові платформи, додатково передбачено 14,0 млрд грн, відновлення зарахування до загального фонду державного бюджету 4 відс. ПДФО – 18,2 млрд гривень;

акцизного податку із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) – на 66,1 млрд грн, або 39,5 відс., за рахунок насамперед збільшення ставок податку на тютюнові вироби та пальне¹⁵, а також додаткового, не передбаченого у чинному податковому законодавстві, збільшення ставок на пальне – на 7,8 млрд грн;

податку на прибуток підприємств – на 13,2 млрд грн, або 4,0 відс., при прогнозованому на 2027 рік зростанні прибутку прибуткових підприємств на 7,6 відс.;

ввізного мита – на 12,4 млрд грн, або 19,9 відс., при прогнозованому зростанні імпорту товарів на 12,7 відс. і девальвації гривні до долара США на 6,1 відс.;

власних надходжень бюджетних установ – на 9 млрд грн, або 14,2 відс., за рахунок надходжень від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством;

¹⁴ Прогнозна на 2027 рік середньомісячна заробітна плата працівників прогнозується в сумі 34 409 грн, що на 14,4 відс. більше від очікуваної у 2026 році (30 088 грн).

¹⁵ Закон України від 04 грудня 2024 року № 4115-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо перегляду ставок акцизного податку на тютюнові вироби” та Закон України від 18 липня 2024 року № 3878-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації положень актів права Європейського Союзу щодо акцизного податку”.

рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів – на 8,1 млрд грн, або 13,6 відс., найбільше – рентної плати за користування надрами для видобування природного газу – на 7,7 млрд грн, або 22,2 відс., насамперед за рахунок збільшення прогнозованої фактичної ціни реалізації природного газу на 13,2 відс.¹⁶ та девальвації гривні до долара США на 6,1 відсотка.

Водночас окремі передбачені у законопроекті доходи, порівняно із затвердженим на 2026 рік обсягом, **зменшаться**, зокрема:

надходження коштів, що перераховуються до державного бюджету НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, – на 97,3 млрд грн, або 66,6 відс;

частини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об’єднань, що вилучається до державного бюджету, і дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, – на 17,9 млрд грн, або 25,0 відс., як за рахунок надходжень частини чистого прибутку державних підприємств, так і дивідендів;

акцизного податку із вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) – на 17,4 млрд грн, або 10,8 відс., насамперед за рахунок податку з тютюну та тютюнових виробів, пального;

ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – на 8,5 млрд грн, або 2,2 відс., за рахунок збільшення обсягу бюджетного відшкодування, при прогнозованому збільшенні середніх споживчих цін на 8,6 відс. та додатковому ресурсі в сумі 28,1 млрд грн внаслідок підвищення ставки ПДВ на 1 відс. пункт;

вивізного мита – на 7,7 млрд грн, або 80,1 відс., зокрема за рахунок зменшення прогнозованих надходжень вивізного мита на соєві боби, насіння ріпаку або кользи.

За оцінкою Рахункової палати, з урахуванням основних прогнозних макропоказників економічного та соціального розвитку України на 2027 рік і поданих разом із законопроектом прогнозних розрахунків та обґрунтувань, є ризики ненадходження окремих доходів у передбачених у законопроекті обсягах.

У законопроекті враховано додаткові доходи державного бюджету, що надійдуть в разі набрання чинності змін податкового законодавства,

¹⁶ Прогнозована ціна реалізації природного газу на 2027 рік – 496 дол. США за 1 тис. м³, 2026 рік – 438 дол. США за 1 тис. м³.

передбачених у проектах законів про внесення змін до ПКУ, які ще не прийняті і навіть не розглядалися ВРУ, а також тих, які не набрали чинності на момент подання цього законопроекту. Так, передбачено надходження:

70,5 млрд грн ПДВ із вироблених і ввезених товарів у разі внесення змін до ПКУ щодо збільшення ставки цього податку на 1 відс. пункт (**58,7 млрд грн**), однак відповідний законопроект до ВРУ не подано, та щодо оподаткування товарів у міжнародних посилках та експрес-відправленнях (**11,8 млрд грн**) (ВРУ прийняла за основу пакет доопрацьованих законопроектів щодо оподаткування малих поштових та експрес-відправлень вартістю до 150 євро, замовлених через маркетплейси¹⁷, 16 вересня 2026 року, тобто вже після отримання законопроекту);

38,5 млрд грн податку на прибуток підприємств від банків за звітні (податкові) періоди I – III кварталів 2027 року, у разі набрання чинності змін до ПКУ щодо продовження застосування ставки податку 50 відс. для банків, як передбачено чинним законодавством щодо податкових періодів 2026 року, проте відповідний закон на дату подання законопроекту ВРУ не прийнято¹⁸;

14 млрд грн ПДФО за рахунок набрання чинності змін податкового законодавства, передбачених у Законі України від 09 червня 2026 року № 4903-IX „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо впровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи, та оподаткування таких доходів”, який знаходиться на підписі у Президента України;

8,3 млрд грн за рахунок додаткового підвищення ставок на бензин, дизельне паливо та скраплений газ (відповідний законопроект до ВРУ не подано).

¹⁷ Проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій з дистанційного продажу товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях (реєстр. № 16051-1 від 16.09.2026) та проект Закону України про внесення змін до Митного кодексу України щодо особливостей здійснення митних формальностей щодо товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях (реєстр. № 15460 від 16.09.2026).

¹⁸ Проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків податком на прибуток підприємств (реєстр. № 15262 від 20.05.2026).

У разі неприйняття цих змін, прийняття в іншій редакції, або ненабрання ними чинності з різних причин збільшуються ризики ненадходження доходів державного бюджету у запропонованих обсягах.

Так, у 2026 році у складі доходів державного бюджету передбачались надходження:

14 млрд грн ПДФО за рахунок набрання чинності змінами, передбаченими у проєкті Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України „Про банки і банківську діяльність” щодо впровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи (реєстр. № 14025 від 09.09.2025)

та

8,5 млрд грн за рахунок запровадження акцизного податку на води відповідно до проєкту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження акцизного податку на води, включаючи мінеральні та газовані, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин (реєстр. № 9032-1 від 06.03.2023).

У 2026 році ці законопроекти так і не були прийняті ВРУ, що призвело до ненадходження відповідних доходів до державного бюджету.

Також у прогностичному обсязі доходів враховано **64,9 млрд грн** митних платежів, що, в разі перевиконання плану цих надходжень, мають надійти до спеціального фонду державного бюджету для створення резерву коштів для сектору безпеки й оборони. Додаткові надходження планується отримати за рахунок поліпшення діяльності Держмитслужби та внаслідок зменшення обсягів ухилень від сплати митних платежів.

У Пояснювальній записці до законопроекту не зазначено, що саме в роботі Держмитслужби сприятиме перевиконанню митних платежів.

У доходах державного бюджету на 2026 рік також передбачались аналогічні надходження в сумі 60 млрд гривень. Однак у січні – серпні 2026 року план за цими платежами не виконано на 22,3 млрд грн, або 3,6 відс., що збільшує ризик їх невиконання у 2026 році і посилює його на 2027 рік.

Виконання плану митних платежів у січні – серпні 2026 року

	план	виконано	відхилення
Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	116,9 млрд грн	119 млрд грн	+ 2,1 млрд грн, або + 1,8 %
ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	457,6 млрд грн	433,8 млрд грн	– 23,8 млрд грн, або – 5,2 %
Ввізне мито	43,1 млрд грн	42,5 млрд грн	– 0,6 млрд грн, або – 1,3 %
Разом митних платежів	617,7 млрд грн	595,3 млрд грн	– 22,3 млрд грн, або – 3,6 %

Ураховуючи зазначене, є ризики ненадходження у 2027 році митних платежів до спеціального фонду державного бюджету в запропонованих у законопроекті обсягах.

За оцінкою Рахункової палати, у законопроекті не враховано додаткових резервів надходження доходів до державного бюджету.

У законопроекті прогнозу суму частини прибутку до розподілу, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, визначено в сумі 48,7 млрд грн, що на 97,3 млрд грн, або 66,6 відс., менше, ніж затверджено на 2026 рік.

Як зазначено в Пояснювальній записці до проекту державного бюджету на 2027 рік, прогноз коштів, що мають бути перераховані до державного бюджету НБУ, Мінфіном враховано за даними НБУ. Однак його обсяг може бути заниженим, оскільки у Меморандумі з МВФ¹⁹ частина прибутку до розподілу НБУ, що буде перерахована до державного бюджету в 2027 році, зазначена в сумі 63 млрд грн, що на 14,3 млрд грн, або 29,4 відс., більше, ніж у законопроекті.

Згідно з нормами статті 5¹ Закону України від 20 травня 1999 року № 679-XIV „Про Національний банк України” НБУ після підтвердження зовнішнім аудитом та затвердження Радою НБУ річної фінансової звітності, спрямовує прибуток до розподілу на формування загальних резервів і збільшення статутного капіталу НБУ,

¹⁹ Меморандум про економічну та фінансову політику від 02.07.2026 в рамках співпраці з МВФ за Програмою розширеного фінансування (EFF 2026–2029), Таблиця 1. Україна: кількісні критерії ефективності та індикативні цілі.

після чого перераховує прибуток до розподілу до державного бюджету у повному обсязі.

Отже, остаточну суму коштів прибутку до розподілу, яку НБУ перерахує до державного бюджету у 2027 році, буде встановлено у 2027 році після підтвердження зовнішнім аудитом та затвердження Радою НБУ річної фінансової звітності за 2026 рік.

Ураховуючи варіативність прогнозу цих надходжень, а також особливості визначення прибутку до розподілу, який насамперед залежить від обсягу загальних резервів, що формується НБУ, існує можливість подальшого збільшення надходження коштів, що перераховуються НБУ до державного бюджету відповідно до Закону України „Про Національний банк України” у 2027 році.

 У законопроекті прогнозний обсяг надходжень акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) визначено загалом у сумі 233,4 млрд грн, з них 2,56 млрд грн – з лікero-горілчаної продукції, що на 0,03 млрд грн, або 1,1 відс., більше порівняно із затвердженим на 2026 рік (2,53 млрд грн).

Як зазначено у Пояснювальній записці до законопроекту, прогнозні показники акцизного податку розраховані з урахуванням макроекономічних показників, зокрема прогнозного середньорічного обмінного курсу гривні до долара США та євро до долара США, а також прогнозних обсягів реалізації підакцизних товарів з урахуванням обсягів виробництва, експорту й імпорту таких товарів, наданих галузевими міністерствами й організаціями.

У прогнозному розрахунку на 2027 рік надходження акцизного податку із ввезеної на митну територію України лікero-горілчаної продукції визначені з урахуванням обсягів імпорту такої продукції на рівні очікуваного у 2026 році (20,7 млн л 100% спирту) за розрахунками Мінфіну. Відповідно, надходження цього податку також визначено на рівні очікуваних у 2026 році – 2,56 млрд гривень.

За оцінкою Рахункової палати, враховуючи динаміку надходження цього податку у січні – серпні 2026 року, визначений у законопроекті обсяг акцизного податку з ввезеної на митну територію України лікero-горілчаної продукції на 2026 рік дещо занижений.

У січні – серпні 2026 року до державного бюджету надійшло 2,0 млрд грн цього податку, що становило 80,1 відс. затвердженого на 2026 рік обсягу і на 25 відс. перевищило план на січень – серпень 2026 року. Порівняно з відповідним

періодом 2025 року ці надходження зросли на 5,2 відсотка. Імпорт лікєро-горілочаної продукції у січні – серпні 2026 року зріс на 11,9 відсотка²⁰.

З урахуванням динаміки січня – серпня 2026 року, очікувані у 2026 році надходження акцизного податку із ввезеної на митну територію України лікєро-горілочаної продукції можуть становити, за оцінкою Рахункової палати, 3,0 млрд грн ($2,028 \div 8 \times 12$), що на 0,44 млрд грн більше, ніж за оцінкою Мінфіну. Відповідно, прогнозний обсяг цих надходжень на 2027 рік можна збільшити щонайменше на 0,44 млрд грн, а враховуючи, що імпорту лікєро-горілочаної продукції у 2026 році зростає, – щонайменше на 0,5 млрд гривень.

Таким чином, є можливість збільшити обсяг запропонованих у законопроекті надходжень акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) за рахунок цього податку з лікєро-горілочаної продукції.

 У законопроекті прогнозний обсяг надходжень плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей визначено в сумі 0,9 млрд грн, що на 0,2 млрд грн, або 18 відс., менше порівняно із затвердженням на 2026 рік обсягом (1,1 млрд грн).

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що прогноз цих доходів у розрізі видів плати за ліцензії врахований за даними Державного агентства України ПлейСіті. Відповідного розрахунку у доданих до законопроекту матеріалах та пояснень причин зменшення прогнозних надходжень на 2027 рік не наведено.

Проте динаміка надходження плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей за останні роки свідчить про зниження їх прогнозних обсягів на 2027 рік. Так, у 2024 році ці надходження становили 1,7 млрд грн, що на 0,6 млрд грн, або 58,2 відс., більше затвердженого на рік обсягу, у 2025 році – 1,7 млрд грн, що на 0,4 млрд грн, або 29,7 відс., більше затвердженого обсягу, у січні – серпні 2026 року – 0,9 млрд грн, і, за оцінкою Рахункової палати, мають перевищити затверджений у законі про державний бюджет на 2026 рік обсяг (1,1 млрд грн).

Ураховуючи зазначене, надходження плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей не можуть у 2027 році становити менше, ніж затверджено на 2026 рік.

²⁰ Імпорт товарів за кодом УКТЗЕД 2208 у січні – серпні 2026 року становив 255,1 млн дол. США (у січні – серпні 2025 року 227,9 млн дол. США).

За оцінкою Рахункової палати, з урахуванням затвердженого обсягу цих доходів на 2026 рік, додаткові надходження становитимуть 200 млн гривень.

Таким чином, є можливість збільшити обсяг запропонованих у законопроекті надходжень плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей у 2027 році.

III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ

У законопроекті видатки державного бюджету на 2027 рік запропоновано встановити в сумі 7 трлн 272 млрд грн, що більше, ніж затверджено на 2026 рік, на 864,9 млрд грн, або 13,5 відс., а реально (з урахуванням індексу-дефлятора ВВП 1,089) – на 4,2 відсотка.

Обсяги видатків за основними напрямками використання, запропонованих на 2027 рік, наведено в додатках 3–5.

Розподіл видатків державного бюджету на 2027 рік

5 трлн 594,0 млрд грн видатки споживання

зокрема:

3 трлн 647 млрд грн	сектор безпеки й оборони (з них 41,4 % – оплата праці)
474,1 млрд грн	обслуговування державного боргу
305,3 млрд грн	трансфerti місцевим бюджетам
292,8 млрд грн	соціальний захист пенсіонерів
225,0 млрд грн	реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення
157,5 млрд грн	оплата праці (без урахування видатків сектору безпеки й оборони)
86,3 млрд грн	соціальний захист населення, надання житлових субсидій та пільг, допомоги на вирішення житлових питань

1 трлн 261,5 млрд грн видатки розвитку

зокрема:

943,1 млрд грн	сектор безпеки й оборони (або 74,8 % видатків розвитку)
122,9 млрд грн	підтримка суб'єктів господарювання, залізничний транспорт та дорожнє господарство (або 9,7 % видатків розвитку)

нерозподілені видатки

(розподілятимуться між головними розпорядниками за рішенням КМУ):

264,9 млрд грн	резерв коштів для сектору безпеки й оборони
91,6 млрд грн	резервний фонд
60,0 млрд грн	реалізація Комплексних планів стійкості регіонів та окремих міст

Видатки споживання на 162,2 млрд грн, або 3,0 відс., більші, ніж затверджено на 2026 рік. При цьому передбачено зростання видатків на оплату праці – на 257,1 млрд грн, або 18,2 відс., надання трансфертів місцевим бюджетам – на 112,9 млрд грн, або 58,7 відс., соціальний захист пенсіонерів, сім’ї, дітей, молоді й осіб з інвалідністю, а також допомогу у вирішенні житлового питання – на 98,4 млрд грн, або 27,1 відсотка.

Водночас видатки споживання сектору безпеки й оборони передбачено зменшити на 30,5 млрд грн, або 0,8 відс., на соціальний захист інших категорій населення – на 19,7 млрд грн, або 18,9 відсотка.

Видатки розвитку на 626,4 млрд грн, або 98,6 відс., більші, ніж затверджено на 2026 рік, зокрема для потреб сектору безпеки й оборони – на 497,0 млрд грн, або у 2 рази, для розвитку мережі й утримання автомобільних доріг загального користування – на 22 млрд грн, або у 2,8 рази.

Вперше передбачено видатки на:

реалізацію програм та проєктів підтримки суб’єктів господарювання, у тому числі надання фінансової державної підтримки, надання компенсації вартості майна, знищеного чи пошкодженого внаслідок російської збройної агресії, надання компенсації страхових премій за договорами страхування від воєнних ризиків, збільшення статутного капіталу державних фінансових установ з особливим статусом для реалізації програм та проєктів підтримки суб’єктів господарювання за двома новими бюджетними програмами на суму 67 млрд грн²¹ за рахунок надходження від збільшення ставок ПДВ та акцизного податку з пального у разі набрання чинності змінами до ПКУ²², які пропонується внести, однак у разі неприйняття цих змін або прийняття в іншій редакції збільшуються ризики їх непроведення;

фінансування державного замовлення на здійснення залізничних пасажирських перевезень у внутрішньому сполученні у сумі 16,0 млрд грн, кошти на які у 2026 році виділялися з резервного фонду державного бюджету.

Обсяг **резервного фонду державного бюджету** на 2027 рік запропоновано збільшити, порівняно із затвердженням у законі на 2026 рік, на 4,9 млрд грн, при

²¹ Видатки спеціального фонду Мінекономіки за бюджетними програмами 1201540 „Підтримка суб’єктів господарювання” у сумі 58,7 млрд грн і 1201550 „Підтримка суб’єктів господарювання, яким надано ліцензію на право виробництва, зберігання, оптової та/або роздрібною торгівлі паливом” – 8,3 млрд гривень.

²² Законопроекти про внесення відповідних змін до ПКУ у ВРУ не зареєстровані.

цьому з урахуванням плану зі змінами на 2026 рік обсяг цього фонду зменшиться на 3,5 млрд гривень.

У Пояснювальній записці до законопроєкту надано пояснення щодо врахування у ньому результатів огляду витрат, зокрема зазначено, що головними розпорядниками під час планування бюджетних програм враховано результати оглядів витрат, проведених у 2025 році, у бюджетних запитах на 2027–2029 роки враховані зміни, запроваджені за результатами оглядів витрат, проведених у 2023–2024 роках. Отже, виконано умову 3.6 Меморандуму з ЄС щодо отримання Україною макрофінансової допомоги в рамках Позики на підтримку України²³.

 У 2027 році на обороноздатність і безпеку держави передбачено 4 трлн 885 млрд грн, або 43,8 відс. ВВП. Водночас існують ризики виникнення потреби в додаткових коштах для забезпечення нагальних потреб, зокрема закупівлі та ремонту озброєння і військової техніки.

Видатки сектору безпеки й оборони в загальному обсязі видатків державного бюджету становлять 66,8 відсотка.

Запропоновано спрямувати видатки вісьмом головним розпорядникам сектору безпеки й оборони у сумі 4 трлн 590,1 млрд грн, що на 466,5 млрд грн, або 11,3 відс., більше, ніж затверджено на 2026 рік. Резерв коштів для сектору безпеки й оборони передбачено в сумі 264,9 млрд грн, що на 51,3 млрд грн, або 24 відс., більше порівняно із затвердженням на 2026 рік.

У результаті загальний обсяг видатків сектору безпеки й оборони, порівняно із затвердженням на 2026 рік обсягом, **збільшиться** на 517,8 млрд грн, або 11,9 відсотка. При цьому, порівняно з плановим показником на 2026 рік (5 трлн 31,5 млрд грн), ці видатки **зменшаться** на 176,5 млрд грн, або 3,5 відсотка.

Видатки на оплату праці, у тому числі грошове забезпечення військовослужбовців, запропоновано збільшити, порівняно із затвердженими на 2026 рік обсягами, на 22,5 відс. – до 1 трлн 510,8 млрд гривень. Порівняно із необхідним обсягом цих видатків на 2026 рік, який, за оцінкою Рахункової палати,

²³ Закон України від 28 травня 2026 року № 4892-IX „Про ратифікацію Угоди про Позичку на підтримку України між Україною як Позичальником та Національним банком України як Агентом Позичальника і Європейським Союзом, представленим Європейською Комісією, як Кредитором та Меморандуму про взаєморозуміння між Україною як Позичальником та Європейським Союзом як Кредитором (щодо отримання Україною макрофінансової допомоги в рамках Позики на підтримку України)”.

враховуючи фактичні видатки у січні – серпні, визначено в сумі 1 трлн 384 млрд грн, зростання становитиме 9,2 відсотка.

Суттєвим є ризик недостатності передбачених видатків сектору безпеки й оборони (навіть з урахуванням резерву) у разі посилення у 2027 році інтенсивності бойових дій, більших від прогнозованих інфляції і валютних курсів, що спричинить здорожчання імпортованих комплектуючих, пального й інших матеріально-технічних ресурсів.

Крім того, передбачено надання державних гарантій для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов’язань суб’єктів господарювання за кредитами (позиками), що залучаються для фінансування програм, пов’язаних із підвищенням обороноздатності і безпеки держави, на суму до 30 млрд грн, що на рівні 2026 року.

При цьому, як зазначено в Інформації щодо врахування пропозицій Ради національної безпеки і оборони України у проєкті Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік” по статтях, пов’язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України, станом на 04.09.2026 таке рішення не прийнято.

На соціальний захист і соціальне забезпечення пропонується спрямувати 7,9 відс. загального обсягу видатків державного бюджету, найбільше з яких – на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, підтримку та заходи із соціальної інтеграції осіб і дітей з інвалідністю, а також на виплату житлових субсидій і пільг. При цьому на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій існують ризики недостатності коштів для здійснення передбачених видатків.

У законопроекті видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення передбачені в сумі 570,9 млрд грн, що більше на 87,9 млрд грн, або 18,2 відс., ніж затверджено у законі на 2026 рік.

На фінансове забезпечення виплати пенсій і надбавок та підвищень до пенсій пропонується передбачити видатки у сумі 292,8 млрд грн (з яких 5 млрд грн – у спеціальному фонді), що на 41,5 млрд грн, або 16,5 відс., більше, ніж затверджено у законі на 2026 рік.

Згідно з Пояснювальною запискою до законопроекту не передбачено видатків на покриття дефіциту бюджету ПФУ. Водночас у законопроекті передбачено видатки ПФУ у спеціальному фонді державного бюджету в сумі 5 млрд грн на виплату пенсій, надбавок та підвищень, призначених за різними пенсійними

програмами. Ці видатки планується здійснити за рахунок надходжень до державного бюджету від перерахування Фондом соцстраху на випадок безробіття залишку коштів, що утвориться у нього на 1 січня 2027 року від надходжень ЄСВ, розподіленого на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. При цьому сума залишку коштів, що має бути на початок 2027 року, недостатньо обґрунтована і не підтверджена, оскільки визначити точний обсяг зазначеного залишку на стадії розробки та розгляду законопроєкту неможливо. Це не відповідає принципу обґрунтованості бюджетної системи²⁴ і створює ризик недостатності ресурсів для здійснення виплат.

Видатки на **підтримку та заходи із соціальної інтеграції дітей з інвалідністю та соціальний захист осіб з інвалідністю** пропонуються у сумі 64,9 млрд гривень. У Пояснювальній записці до законопроєкту зазначено, що для підвищення розмірів допомоги буде спрямовано 51,9 млрд грн, що на 28,2 млрд грн, або 54,3 відс., більше, ніж у 2026 році.

Видатки на **виплату житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу** пропонуються у сумі 42,3 млрд грн, або на рівні 2026 року. Згідно з Пояснювальною запискою до законопроєкту це дасть змогу надати державну підтримку 2,8 млн домогосподарств. Обсяг цих коштів розраховано відповідно до очікуваного контингенту одержувачів пільг та житлових субсидій і подальшого вдосконалення чинних механізмів надання населенню житлових субсидій та пільг шляхом посилення адресного підходу до надання підтримки з урахуванням потреб.

Видатки на **підтримку сімей з дітьми** пропонуються у сумі 38,1 млрд гривень. Згідно з Пояснювальною запискою до законопроєкту це дасть можливість забезпечити виплату допомоги у зв’язку з вагітністю та пологами, при народженні / усиновленні дитини, на дітей одиноким матерям, багатодітним сім’ям, тимчасової допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, допомоги на дітей із тяжкими захворюваннями, компенсації послуги „муніципальна няня” та „Пакунка малюка”, а також продовжити реалізацію запроваджених у 2026 році заходів –

²⁴ Відповідно до пункту 5 частини першої статті 7 БКУ принцип обґрунтованості полягає в тому, що бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил.

допомоги для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку, „єЯсла” та „Паунок школяра”.

У законопроекті на оплату праці передбачено спрямувати 1 трлн 668,3 млрд грн, з яких 90,6 відс. – сектору безпеки й оборони. Без урахування видатків сектору безпеки й оборони та на підвищення престижності праці у сфері освіти²⁵ ці видатки, порівняно із затвердженням на 2026 рік обсягом, збільшаться на 21,7 відс. – до 157,5 млрд гривень. При визначенні видатків на оплату праці застосовано неоднаковий підхід, що ставить працівників окремих органів у привілейоване становище.

Відповідно до статті 6 законопроекту з 1 січня 2027 року для визначення посадового окладу прокурора окружної прокуратури, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, а також працівників податкових і митних органів застосовується зменшений розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб у сумі 2 331 грн, проти 3 691 грн встановленого цією ж статтею прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

На відміну від 2026 року, це обмеження не застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді²⁶. Це стало одним із чинників суттєвого зростання видатків на оплату праці у судовій системі, порівняно із затвердженими у законі на 2026 рік, зокрема для:

- Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду – у 8 разів;
- Спеціалізованого окружного адміністративного суду – у 7,4 раза;
- Вищого антикорупційного суду – на 56,9 відс.;
- Державної судової адміністрації України – на 50,7 відсотка.

²⁵ Видатки на підвищення престижності праці у сфері освіти, що у 2026 році затверджені у сумі 64,6 млрд грн, у 2027 році пропонується передбачити у складі освітньої субвенції місцевим бюджетам.

²⁶ Відповідно до Закону України від 09 червня 2026 року № 4905-ІХ „Про внесення змін до Закону України „Про судоустрій і статус суддів” та Закону України „Про Вищу раду правосуддя” щодо удосконалення декларацій доброчесності судді та родинних зв’язків судді” для визначення базового розміру посадового окладу судді не може застосовуватися інша вартісна величина, ніж прожитковий мінімум для працездатних осіб, передбачений абзацом четвертим частини другої статті 1 Закону України „Про прожитковий мінімум”, в розмірі, встановленому для цієї соціальної і демографічної групи населення законом України про Державний бюджет на відповідний рік.

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що для розрахунку оплати праці працівників **антикорупційних органів** застосовано прожитковий мінімум у сумі 3 691 грн, для органів прокуратури – 2 331 гривня.

Як наслідок, видатки на оплату праці (без нарахувань) передбачено для:

Офісу Генерального прокурора в сумі 15,5 млрд грн, що на 12,2 відс. більше, ніж затверджено у законі на 2026 рік;

Бюро економічної безпеки України – 2,4 млрд грн, що на 51,1 відс. більше, ніж затверджено у законі на 2026 рік;

Національного антикорупційного бюро України – 1,8 млрд грн, що на 19,4 відс. більше, ніж затверджено у законі на 2026 рік.

У законопроекті запропоновано, як виняток з положень БКУ, зараховувати до державного дорожнього фонду частину доходів державного бюджету, які визначені джерелами його формування. Пропонується також встановити інші, ніж визначені у статті 24² БКУ, пропорції розподілу коштів на фінансування доріг загального користування державного значення (збільшено з 60 до 80 відс.) і доріг загального користування місцевого значення та вулиць і доріг у містах та інших населених пунктах (зменшено з 35 до 20 відс.).

У статті 25 законопроекту пропонується відновити зарахування до державного дорожнього фонду 25 відс. доходів державного бюджету від акцизу з палива та автомобілів, штрафів за перевищення ваги вантажівок, плати за проїзд платними дорогами і 62,5 відс. надходжень від мита на нафтопродукти та транспортні засоби.

За розрахунками Мінфіну, такі надходження до державного дорожнього фонду у 2027 році становитимуть 52,8 млрд гривень. Ці надходження пропонується спрямовувати Агентству відновлення на:

розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування – 34,2 млрд грн;

виконання боргових зобов’язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування, – 10,1 млрд грн;

надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 8,5 млрд гривень.

Передбачений у законопроекті обсяг цих видатків на 17,7 млрд грн, або в 1,5 раза більше, ніж заплановано на 2026 рік з урахуванням коштів, виділених із резервного фонду державного бюджету.

Починаючи з 2024 року доходи, що є джерелом формування державного дорожнього фонду, зараховувалися до загального фонду державного бюджету відповідно до вимог законів про державний бюджет на відповідний рік. Видатки, які мали здійснюватися за рахунок цих надходжень, передбачалися насамперед у загальному фонді державного бюджету, а також проводилися за рахунок залишку коштів таких надходжень і коштів, виділених із резервного фонду державного бюджету. У 2024 році такі видатки становили 40,6 млрд грн, у 2025 році – 46,4 млрд грн, на 2026 рік заплановано 35,1 млрд гривень.

Як і в попередні роки, у спеціальному фонді державного бюджету передбачено фонд ліквідації наслідків збройної агресії, при цьому, на відміну від попередніх років, напрями використання коштів цього фонду має визначати КМУ.

У статті 34 законопроекту запропоновано створити фонд ліквідації наслідків збройної агресії. Як і у 2024–2026 роках, він утворюється за рахунок залишку коштів, джерелом формування яких були надходження спеціального фонду державного бюджету в попередніх роках до фонду ліквідації наслідків збройної агресії та надходження коштів, пов’язаних із виконанням норм законів України „Про основні засади примусового вилучення в Україні об’єктів права власності Російської Федерації та її резидентів” і „Про санкції”.

Залишок коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії на 1 січня 2026 року становив 2,7 млрд грн, надходження у січні – серпні 2026 року становили 0,5 млрд грн (у 2025 році – 9,1 млрд грн, у 2024 році – 832 млн грн). КМУ впродовж січня – серпня 2026 року розподілив 2,3 млрд грн із 3,2 млрд грн загального ресурсу фонду, видатки здійснені у повному обсязі.

Цей фонд створено з метою ліквідації наслідків (у тому числі гуманітарних, соціальних, економічних), спричинених збройною російською агресією проти України, що передбачає широке коло напрямів використання коштів фонду, які доцільно визначати саме в законі про державний бюджет.

Водночас ресурс цього фонду обмежений, залежить від нестабільних і важкопрогнозованих надходжень та не забезпечує потреб на здійснення тих заходів, для реалізації яких його створено. Це викликає сумнів у доцільності існування такого фонду.

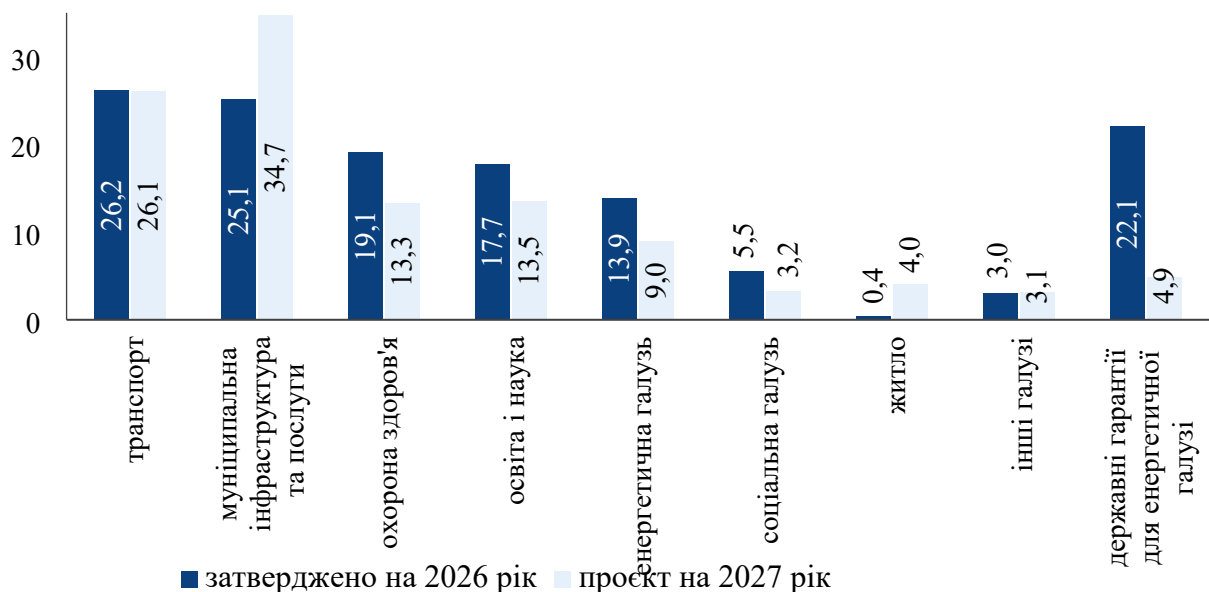

Запропонований у законопроекті в сумі 111,8 млрд грн обсяг видатків та надання кредитів на реалізацію ПП і програм, відібраних Міжвідомчою комісією з питань розподілу публічних інвестицій, на 21,2 млрд грн, або 15,9 відс., менший, ніж затверджено на 2026 рік, що переважно зумовлене зменшенням (на 77,8 відс.) обсягів надання державних гарантій на енергетичну галузь.

При цьому в Бюджетній декларації на 2027–2029 роки орієнтований обсяг витрат на реалізацію ПП визначено в сумі 123,7 млрд грн, з них надання державних гарантій – 4,9 млрд гривень.

У Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що обсяг видатків і надання кредитів на реалізацію ПП переглянуто, зокрема з урахуванням пропозицій головних розпорядників щодо переліків нових та розпочатих проєктів і програм, а також підтверджених джерел фінансування. Міжвідомча комісія з питань розподілу публічних інвестицій²⁷ схвалила перелік ПП і програм публічних інвестицій і розподіл публічних інвестицій на їх підготовку та реалізацію на 2027–2029 роки у розрізі джерел і механізмів фінансового забезпечення (протокол № 9 від 05 серпня 2026 року, протокол № 10 від 27 серпня 2026 року, протокол № 11 від 11 вересня 2026 року).

Діаграма 7. Розподіл коштів на реалізацію ПП і програм публічних інвестицій за напрямками у 2027 році, млрд грн

²⁷ Постанова КМУ від 28 лютого 2025 року № 232 „Деякі питання розподілу публічних інвестицій”.

Насамперед кошти спрямовуватимуться на реалізацію ППП, розпочатих у попередніх роках, на нові ППП передбачено видатки за двома бюджетними програмами на суму 84,6 млн гривень.

Крім того, у додатку № 3 до законопроекту передбачені видатки за бюджетними програмами 3101870 „Реалізація публічних інвестиційних проектів Міністерства з відновлення, інфраструктури та транспорту України” у сумі 8,3 млрд грн та 2751800 „Реалізація публічних інвестиційних проектів Міністерства у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України” у сумі 0,9 млрд гривень. Відповідно до статті 64 законопроекту як виняток з положень частини шостої статті 23 та абзацу сьомого частини п’ятої статті 33¹ БКУ ці кошти розподілятимуться на підготовку та реалізацію ППП і програм публічних інвестицій за рішенням КМУ (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм для цих головних розпорядників, включаючи трансфери місцевим бюджетам) на підставі рішення Міжвідомчої комісії з питань розподілу публічних інвестицій.

Такі норми неповною мірою узгоджуються з БКУ (зокрема, з частиною другою статті 23, пунктом 5 частини першої статті 40 та частиною шостою статті 23). Водночас вони є суперечливими в частині дотримання вимог статті 95 Конституції України, згідно з якою виключно законом про державний бюджет визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, їх розмір і цільове спрямування.

У законопроекті на 2027 рік передбачено визначення окремих напрямів спрямування бюджетних коштів як виняток з положень БКУ, що є призупиненням дії положень цього Кодексу.

У статті 57 БКУ, зокрема, встановлено, що Казначейство зберігає залишки коштів на рахунках спеціального фонду державного бюджету для покриття відповідних витрат у наступному бюджетному періоді з урахуванням їх цільового призначення, якщо БКУ та/або законом про бюджет не встановлено інше. У разі відсутності відповідних бюджетних призначень на наступний бюджетний період, залишки коштів спеціального фонду перераховуються до загального фонду державного бюджету.

Як виняток із цих положень БКУ у статті 33 законопроекту запропоновано зберегти на рахунках спеціального фонду державного бюджету залишок коштів, джерелом формування яких були перераховані Фондом соцстраху на випадок безробіття кошти відповідно до статті 37 Закону України „Про Державний бюджет

України на 2024 рік”, що не використаний у 2024 та 2025 роках, залишок коштів відповідно до абзацу третього частини першої статті 37 Закону України „Про Державний бюджет України на 2025 рік”, що не використаний у 2025 році, та залишок відповідно до абзацу третього частини першої статті 24 Закону України „Про Державний бюджет України на 2026 рік”, що не використаний у 2026 році.

У 2024–2026 роках Фонд соцстраху на випадок безробіття відповідно до закону про державний бюджет на відповідний рік, як виняток з положень частини третьої статті 16 Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, перераховував до спеціального фонду державного бюджету залишок коштів, що утворився за рахунок надходжень ЄСВ, розподіленого на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Ці кошти використовувались за визначеними у законах про державний бюджет напрямками, а саме на надання державної підтримки для реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями, підтримку внутрішнього попиту на вітчизняні товари і послуги, стимулювання створення індустріальних парків, компенсацію витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення та вартості сільськогосподарської техніки й обладнання вітчизняного виробництва.

У законопроєкті напрями спрямування цих надходжень змінено і передбачено, що вони розподілятимуться за рішенням КМУ на соціальні та пенсійні виплати.

Отже, оскільки не передбачено відповідні бюджетні призначення на 2027 рік, залишок коштів, не використаний у 2026 році, відповідно до статті 57 БКУ має бути перерахований до загального фонду державного бюджету.

IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БОРГ

Випереджальне зростання запропонованих у законопроекті, порівняно із затвердженими у законі на 2026 рік показниками, обсягу видатків і надання кредитів над обсягом доходів і повернення кредитів спричинило збільшення на третину граничного обсягу дефіциту державного бюджету. Рівень дефіциту у 2027 році до прогнозного обсягу ВВП у 5 разів перевищить встановлену у БКУ межу²⁸.

Дефіцит державного бюджету

	доходи та повернення кредитів	видатки та надання кредитів	дефіцит
проект на 2027 рік	5 663,1 млрд грн	7 329,3 млрд грн	1 666,1 млрд грн
затверджено у законі на 2026 рік	5 213,2 млрд грн	6 463,9 млрд грн	1 250,7 млрд грн
відхилення	+449,9 млрд грн, або +8,6 %	+ 865,4 млрд грн, або + 13,4 %	+ 415,4 млрд грн, або +33,2 %

Дефіцит **загального фонду** державного бюджету, порівняно із затвердженим у законі на 2026 рік, має збільшитись на 447,8 млрд грн, або 39,9 відс., – до 1 трлн 570,8 млрд грн, за рахунок передбаченого зростання видатків і надання кредитів (на 286,5 млрд грн, або 6,3 відс.), при зменшенні доходів і коштів від повернення кредитів (на 161,3 млрд грн, або 4,8 відс.).

Дефіцит **спеціального фонду** державного бюджету має зменшитись на 32,4 млрд грн, або 25,4 відс., – до 95,3 млрд грн унаслідок зменшення надходжень кредитів (позик) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для підготовки та реалізації публічних інвестиційних проектів і програм публічних інвестицій.

Співвідношення дефіциту державного бюджету до обсягу номінального ВВП на 2,6 відс. пункту більше, ніж співвідношення затвердженого на 2026 рік дефіциту

²⁸ Дію абзаців другого і третього частини першої статті 14 БКУ щодо обмеження дефіциту державного бюджету (до 3 відс. ВВП) запропоновано зупинити на 2027 рік (пункт 3 законопроекту).

до очікуваного номінального ВВП²⁹, і на 3,3 відс. пункту менше показника у 2025 році.

При цьому запропоновані у законопроекті показники дефіциту державного бюджету (на 374,8 млрд грн, або 18,4 відс.) і його співвідношення до ВВП (на 2,7 відс. пункту) менші, ніж передбачено у Бюджетній декларації на 2027–2029 роки.

Діаграма 8. Співвідношення дефіциту державного бюджету до номінального ВВП, відс.

Покриття дефіциту і погашення державного боргу запропоновано здійснювати за рахунок нових державних запозичень, які становитимуть 29,5 відс. усіх фінансових ресурсів державного бюджету. Аналіз джерел фінансування державного бюджету засвідчив про недостатню обґрунтованість показників державних запозичень, що може спричинити їх недоотримання³⁰.

²⁹ Відповідно до Пояснювальної записки до законопроекту очікуваний Мінекономіки (станом на 04.06.2026) номінальний ВВП у 2026 році становитиме 10 трлн 105,3 млрд грн, що на 204,0 млрд грн менше показника, врахованого в розрахунках бюджету на 2026 рік.

³⁰ Згідно з частиною першою статті 14 БКУ затвердження бюджету з дефіцитом дозволяється у разі наявності обґрунтованих джерел фінансування бюджету.

Структура джерел фінансування державного бюджету

99,8 % – державні запозичення (2 трлн 367,3 млрд грн)	загалом 2 трлн 372,8 млрд грн, що більше на 465,3 млрд грн, або 24,4 % , затвердженого законом на 2026 рік
0,1 % – залишок коштів спеціального фонду (3,5 млрд грн)	
0,1 % – кошти від приватизації державного майна (2,0 млрд грн)	

Зокрема, надходження від державних запозичень до загального фонду державного бюджету становитимуть 2 трлн 275,6 млрд грн, що на 497,7 млрд грн, або 28,0 відс., більше, ніж затверджено на 2026 рік, та на 876,1 млрд грн, або 62,6 відс., скоригованого плану на 2026 рік.

Прогнозні показники фінансування державного бюджету наведено в додатку 6.

У законопроекті, як і у попередні роки, пропонується оборотний залишок бюджетних коштів, який має використовуватись для визначення фактичного обсягу вільного залишку бюджетних коштів³¹, встановити як відносний показник у розмірі до 2,0 відс. видатків загального фонду державного бюджету, а не абсолютну його величину.

В Обґрунтуваннях до статей проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік” це пояснюється тим, що в БКУ не передбачено можливості зниження на кінець бюджетного періоду оборотного залишку нижче обсягу, визначеного у законі про державний бюджет на відповідний рік, і це у випадку невиконання плану доходів та/або запозичень може спричинити недофінансування окремих незахищених статей видатків загального фонду державного бюджету.

Більше як п'яту частину (22,7 відс.) усіх фінансових ресурсів державного бюджету передбачено залучити від зовнішніх кредиторів. Прогноз здійснення запозичень на зовнішньому ринку є надто оптимістичним, зокрема

³¹ Згідно з пунктом 4 частини першої статті 15 БКУ вільний залишок бюджетних коштів є одним із джерел фінансування бюджету, який відповідно до частини четвертої статті 14 БКУ визначається як перевищення залишку коштів загального фонду бюджету над оборотним залишком бюджетних коштів на кінець бюджетного періоду і використовується на здійснення витрат бюджету згідно із законом про Державний бюджет України та/або змінами до нього.

через невизначеність щодо можливих кредиторів 88,8 відс. передбачених зовнішніх запозичень до загального фонду державного бюджету.

Передбачений у законопроекті обсяг зовнішніх запозичень у сумі 1 трлн 822,9 млрд грн в 3,3 раза більший, ніж внутрішніх, і на 65,3 відс., ніж заплановано на 2026 рік. Основними ризиками неотримання в запланованих обсягах зовнішніх запозичень є можливі зміни у політиці міжнародних партнерів щодо підтримки, недотримання термінів і невиконання Україною зобов’язань щодо впровадження реформ, які є передумовою надання такої підтримки.

В Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов’язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2027 році зазначено, що окремим джерелом невизначеності залишається обсяг і своєчасність зовнішнього фінансування. Відхилення фактичних обсягів надходження ресурсів від передбачених прогнозом може впливати на можливості фінансування державних потреб, реалізацію програм відновлення, внутрішній попит та стан валютного ринку.

До загального фонду державного бюджету від зовнішніх запозичень передбачено отримати у 2027 році 1 трлн 731,2 млрд грн, що на 372,9 млрд грн, або 27,5 відс., більше затвердженого на 2026 рік обсягу. При цьому не визначені можливі кредитори на суму 1 трлн **537,1** млрд грн (**88,8** відс. зовнішніх запозичень до загального фонду), угоди з якими, відповідно до Плану державних запозичень до загального фонду державного бюджету на 2027 рік, лише прогнозується укласти. Решту коштів передбачено отримати за чинними угодами:

81,9 млрд грн (**4,7** відс.) – від МВФ за Програмою Механізму розширеного фінансування;

59,2 млрд грн (**3,4** відс.) – від Уряду Японії як фінансування, забезпечене замороженими активами рф;

51,1 млрд грн (**3,0** відс.) – від ЄС за Програмою фінансової підтримки України Ukraine Facility;

1,9 млрд грн (**0,1** відс.) – від Світового банку за позиками, зокрема під гарантії Уряду Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.

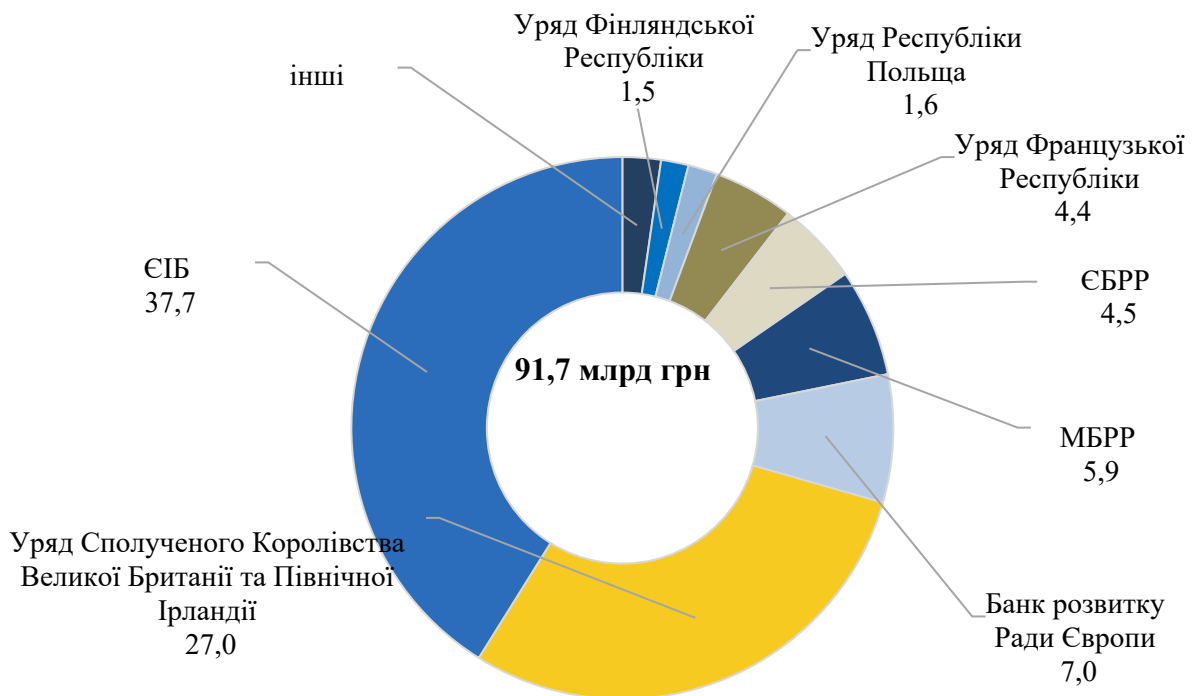
Посилює ризик недоотримання запозичень, зокрема від МВФ і ЄС, порушення термінів і неповного виконання Україною зобов’язань із досягнення низки цільових показників щодо впровадження реформ.

Передбачена прогнозна середньозважена відсоткова ставка за зовнішніми запозиченнями до загального фонду (крім запозичень від Уряду Японії, обслуговування яких передбачено за рахунок доходів від заморожених активів рф) становитиме 5,4 відс. річних, що більше ставки, за якою фактично отримано кошти у 2025 році (0,9 відс.) і січні – червні 2026 року (2,3 відс.), і збільшить видатки на обслуговування державного зовнішнього боргу у наступних бюджетних періодах.

До спеціального фонду державного бюджету передбачено отримати зовнішніх запозичень для підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів у сумі 91,7 млрд грн, що на 28,8 млрд грн, або 23,9 відс., менше затвердженого на 2026 рік обсягу. Відповідно до Пояснювальної записки до законопроекту ці кошти спрямовуватимуться на фінансування проєктів розвитку, відновлення та відбудову інфраструктури, а також заходів, пов’язаних з обороноздатністю держави.

Діаграма 9. Державні зовнішні запозичення до спеціального фонду державного бюджету у 2027 році, млрд грн

При цьому обсяг зовнішніх запозичень до спеціального фонду державного бюджету може бути більшим у разі реалізації запропонованих у статтях 4 і 46 законопроекту норм щодо понадпланового залучення коштів кредитів (позик) від

іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів, програм і заходів, граничний обсяг яких не визначено.

Майже чверть (23,0 відс.) загального обсягу державних запозичень передбачено отримати на внутрішньому ринку від розміщення середньострокових ОВДП як у гривні, так і в іноземній валюті. При цьому обсяг внутрішніх запозичень відповідає визначеному обсягу погашення внутрішнього боргу.

Від розміщення ОВДП передбачено отримати 544,4 млрд грн, що на 124,8 млрд грн, або 29,8 відс., більше затвердженого на 2026 рік обсягу.

Прогнозна середньозважена відсоткова ставка ОВДП визначена на рівні 14,8 відс., що вище фактичної дохідності внутрішніх запозичень у 2025 році (13,2 відс.) і січні – червні 2026 року (13,5 відс.), і збільшить видатки на обслуговування державного внутрішнього боргу у наступних бюджетних періодах.

Крім зазначених надходжень від внутрішніх запозичень, у статтях 17–20 і 22 законопроекту передбачено можливість понадпланового випуску ОВДП:

для подальшого придбання у державну власність акцій банків та обмін раніше випущених ОВДП з метою поповнення статутного капіталу банків (у разі потреби докапіталізації банків для невідкладного здійснення заходів щодо стабілізації ситуації у банківському секторі, що захистить права вкладників банків, сприятиме відновленню довіри до банківської системи громадян та відновленню кредитування економіки);

в обмін на видані ФГВФО векселі (з метою збереження довіри вкладників і стабільної діяльності банківської системи, а також для забезпечення виконання Фондом покладених на нього повноважень та функцій і дотримання ним у разі необхідності встановленого законодавством мінімального обсягу коштів);

для здійснення правочинів з державним боргом (необхідність законодавчого врегулювання можливого обміну наявного боргу перед компанією „Cargill” на загальну непогашену суму 650 млн євро на умовах, співставних з умовами реструктуризації інших комерційних вимог, переговори з якою проводяться з метою відновлення боргової стійкості на виконання зобов’язань, узятих перед МВФ);

в обмін на ОВДП, що є у власності НБУ (з метою зменшення процентного ризику);

для подальшого придбання у державну власність додаткових часток Національної установи розвитку (з метою збільшення статутного капіталу, який згідно з частиною другою статті 7 Закону України від 08 жовтня 2025 року № 4622-IX „Про Національну установу розвитку” формується за рахунок, зокрема, цінних паперів, у тому числі ОВДП).

При цьому обмеження для випуску ОВДП передбачено лише для придбання додаткових часток Національної установи розвитку (до 10 млрд грн).

Відповідно до Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2027–2029 роки³² Мінфін має можливість провести правочин з ОВДП, які у власності НБУ, шляхом їх обміну на нові ОВДП на умовах, погоджених з НБУ, зокрема доцільним може бути перегляд умов ОВДП, прив’язаних до індексу споживчих цін і облікової ставки НБУ, якщо це дасть можливість зменшити прогнозні процентні виплати та забезпечить більш рівномірний розподіл платежів після 2035 року.

У наданій із законопроектом Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов’язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2027 році зазначено:

в умовах обмеженого фінансування бюджетної програми „Забезпечення функціонування Національної установи розвитку” з липня 2023 року виникла квазізаборгованість із компенсації відсотків перед уповноваженими банками за Програмою 5-7-9, яка станом на 30.07.2026 становила 8,8 млрд грн і наявність якої може негативно вплинути на активну участь уповноважених банків в кредитуванні за цією програмою та несе репутаційні ризики для держави;

умови для роботи банків залишаються сприятливими, зокрема стійкість фінансового сектору зберігається високою, а ймовірність реалізації значних системних ризиків є дуже поміною, при цьому державні банки концентрують майже всі кредити державних підприємств та три чверті обсягу ОВДП, що в умовах війни та суттєвих потреб у відбудові критичної інфраструктури є виправданим, однак потребує моніторингу, оскільки посилює їхню вразливість;

фінансові ризики, пов’язані із діяльністю ФГВФО, станом на 01.07.2026 не настали, проте ймовірність їх виникнення залишається високою, доки триває активна фаза бойових дій та існує значна невизначеність, фінансові ризики можуть виникнути лише при наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської

³² Постанова КМУ від 09 вересня 2026 року № 1118 „Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2027–2029 роки”.

системи та виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи України, ФГВФО може звернутись до держави за фінансовою підтримкою.

Водночас при настанні таких ризиків збільшаться державний борг у 2027 році та боргове навантаження на державний бюджет у наступних бюджетних періодах.

Передбачений у законопроекті обсяг надходжень від приватизації державного майна відповідає обсягу, затвердженому на 2026 рік, у сумі 2 млрд грн і має забезпечуватися шляхом продажу об'єктів великої та малої приватизації на аукціонах.

Виконання в повному обсязі планів надходження до загального фонду державного бюджету коштів від приватизації державного майна, як зазначено у доданій до законопроекту Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов'язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2027 році, буде залежати значною мірою від результатів реалізації об'єктів великої приватизації на електронних аукціонах.

За інформацією ФДМУ, формування переліків об'єктів, що підлягають приватизації у 2027 році, здійснюватиметься за результатами опрацювання пропозицій від уповноважених органів управління і заяв, поданих потенційними покупцями, відповідно до вимог Закону України від 18 січня 2018 року № 2269-VIII „Про приватизацію державного і комунального майна”. Водночас ціна продажу об'єктів приватизації залежатиме від результатів конкурентних торгів (аукціонів), стартової ціни, яка базується на балансовій або оціночній вартості, а також попиту, регіонального розташування, технічного стану, типу майна та конкуренції серед покупців (чим більше учасників, тим вища ціна продажу об'єкта приватизації).

При цьому ризик недоотримання надходжень від приватизації державного майна може зумовлюватись, зокрема, інтенсивністю, наслідками бойових дій та тривалістю воєнного стану в Україні, відсутністю попиту на об'єкти, неможливістю реалізувати об'єкти великої приватизації.

Довідково. Електронні аукціони з продажу об'єктів великої приватизації, а саме: державного пакета акцій акціонерних товариств „Одеський припортовий завод” і „Сумхімпром”, оголошені ФДМУ на 25.11.2025 зі стартовою ціною продажу 4,4 млрд грн та на 13.01.2026 зі стартовою ціною 1,1 млрд грн відповідно, не відбулися у зв'язку з неподанням заяв на участь в аукціонах від потенційних покупців.

Це може призвести до необхідності збільшення державних запозичень відповідно до положень статті 15 БКУ і, як наслідок, збільшення обсягу державного боргу та видатків на його обслуговування.

У Меморандумі про економічну та фінансову політику від 02.07.2026 в рамках співпраці з МВФ за Програмою розширеного фінансування (EFF 2026–2029) та Програмі діяльності Уряду, затвердженій постановою КМУ від 17 серпня 2026 року № 1028 „Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України”,³³ передбачено продаж пакетів акцій двох системних державних банків – АТ „Сенс Банк” та АБ „Укргазбанк” (2026–2027 роки).

При цьому в частині Пояснювальної записки до законопроекту „Забезпечення надходжень від приватизації державного майна” про проведення в 2027 році конкурсів з продажу двох банків державного сектору не згадується.

Відповідно до запропонованих показників надходження державного бюджету³⁴ у 2027 році мають збільшитись, порівняно із затвердженим на 2026 рік обсягом, на 12,9 відс. за рахунок насамперед грантів і позик від міжнародних партнерів, які стануть основним джерелом (53,7 відс.) фінансових ресурсів державного бюджету. Від ритмічного та передбачуваного отримання міжнародної допомоги залежатимуть стабільність державних фінансів та здійснення нагальних витрат держави.

Надходження державного бюджету

	внутрішні джерела		зовнішні джерела	
	доходи	ОВДП та інші	гранти	зовнішні позики
проект на 2027 рік	3 155,0 млрд грн	561,5 млрд грн	2 493,0 млрд грн	1 822,9 млрд грн
затверджено у законі на 2026 рік	2 889,1 млрд грн	438,8 млрд грн	2 306,8 млрд грн	1 478,8 млрд грн
відхилення	+265,9 млрд грн, або + 9,2 %	+122,7 млрд грн, або +28,0 %	+186,2 млрд грн, або 8,1 %	+344,1 млрд грн, або 23,3 %

³³ Програма діяльності Кабінету Міністрів України, затверджена постановою КМУ від 17 серпня 2026 року № 1028, Верховною Радою України не розглядалась.

³⁴ Відповідно до пункту 37 частини першої статті 2 БКУ надходження бюджету – доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу / пред’явлення цінних паперів.

Загалом із зовнішніх джерел передбачено отримати 4 трлн 315,9 млрд грн, що на 530,4 млрд грн більше, ніж затверджено на 2026 рік. При цьому найбільше зростання із зовнішніх джерел мають забезпечити кошти кредитів (позик), хоча передбачено, що їх обсяг буде меншим за гранти. Як наслідок, частка грантів у загальному обсязі зовнішньої підтримки становитиме 57,8 відс. (у 2025 році – 22,8 відс., у січні – серпні 2026 року – 74,6 відс.). Максимізація частки грантів в офіційній підтримці є однією із цілей, визначених у Середньостроковій стратегії управління державним боргом на 2027–2029 роки.

Про можливе порушення планів залучення до загального та спеціального фондів державного бюджету кредитних і грантових коштів від ЄС в межах реалізації в Україні механізму Ukraine Facility та договорів, укладених в межах Позики на підтримку України, зазначено в Інформації про фінансові ризики (включаючи умовні зобов'язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету у 2027 році. Чинниками, що можуть спричинити настання такого ризику, є недостатній та з порушенням термінів прогрес української сторони у виконанні заходів щодо впровадження реформ. Так, у межах інструменту Ukraine Facility існує ризик недоотримання у 2027 році 6 млрд євро. Тому є потреба у посиленні координаційної роботи з парламентом у частині проходження та прийняття законопроектів, спрямованих на реалізацію реформ, визначених у Плані України та Меморандумі про взаєморозуміння з ЄС, проведенні постійного моніторингу виконання їх положень та узгодження подальших кроків української сторони щодо їх виконання.

Внутрішні ресурси мають збільшитись, порівняно із затвердженням на 2026 рік обсягом, загалом на 388,6 млрд грн, або 11,7 відс., – до 3 трлн 716,5 млрд гривень. Надходження з внутрішніх джерел до загального фонду передбачені у сумі 3 трлн 39,5 млрд грн, що більше за передбачені у законопроекті видатки на національну безпеку й оборону (2 трлн 619,1 млрд грн).

Передбачений у законопроекті загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу на кінець 2027 року і загальні витрати на його погашення й обслуговування, порівняно із затвердженими на 2026 рік показниками, збільшаться.

Граничний обсяг державного і гарантованого державою боргу станом на 31.12.2027

державний борг 12 трлн 307,1 млрд грн, або 110,4 % ВВП	загальний обсяг боргу 12 трлн 689,3 млрд грн, що більше на: 3 трлн 117,2 млрд грн, або 32,6 %, ніж наявний на 31.07.2026; 2 трлн 79,2 млрд грн, або 19,6 %, ніж затверджений на 2026 рік
гарантований державою борг 382,2 млрд грн, або 3,5 % ВВП	

У результаті перевищення, порівняно із затвердженими на 2026 рік показниками, темпу зростання боргу (на 19,6 відс.) над темпом зростання номінального ВВП (на 10,3 відс.) у 2027 році збільшиться співвідношення загального обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП з 105,0 до 113,9 відс., що на 89,8 відс. перевищить встановлену в абзаці першому частини другої статті 18 БКУ межу і передбачає вжиття заходів із приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог³⁵. Дію цієї норми запропоновано зупинити у 2027 році в пункті 3 Прикінцевих положень законопроекту.

У середньостроковій перспективі приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до рівня, що не перевищує 60 відс. річного номінального обсягу ВВП, не планується.

В Інформації про виконання плану заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог (у разі схвалення такого плану) зазначено: за взятими на себе зобов'язаннями перед МВФ за результатами аналізу стійкості боргу, проведеного в межах Програми механізму розширеного фінансування (EFF) МВФ, Україна має відновити стійкість

³⁵ Згідно з пунктом 23¹ розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ положення частини другої статті 18, згідно з якою загальний обсяг державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 60 відс. річного номінального обсягу ВВП і у разі очікуваного перевищення цієї граничної величини КМУ невідкладно звертається до ВРУ за дозволом на тимчасове перевищення такої граничної величини та подає для схвалення план заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог, не застосовуються у випадках:

- 1) введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях;
- 2) введення надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях;
- 3) проведення на території України антитерористичної операції та/або операції Об'єднаних сил.

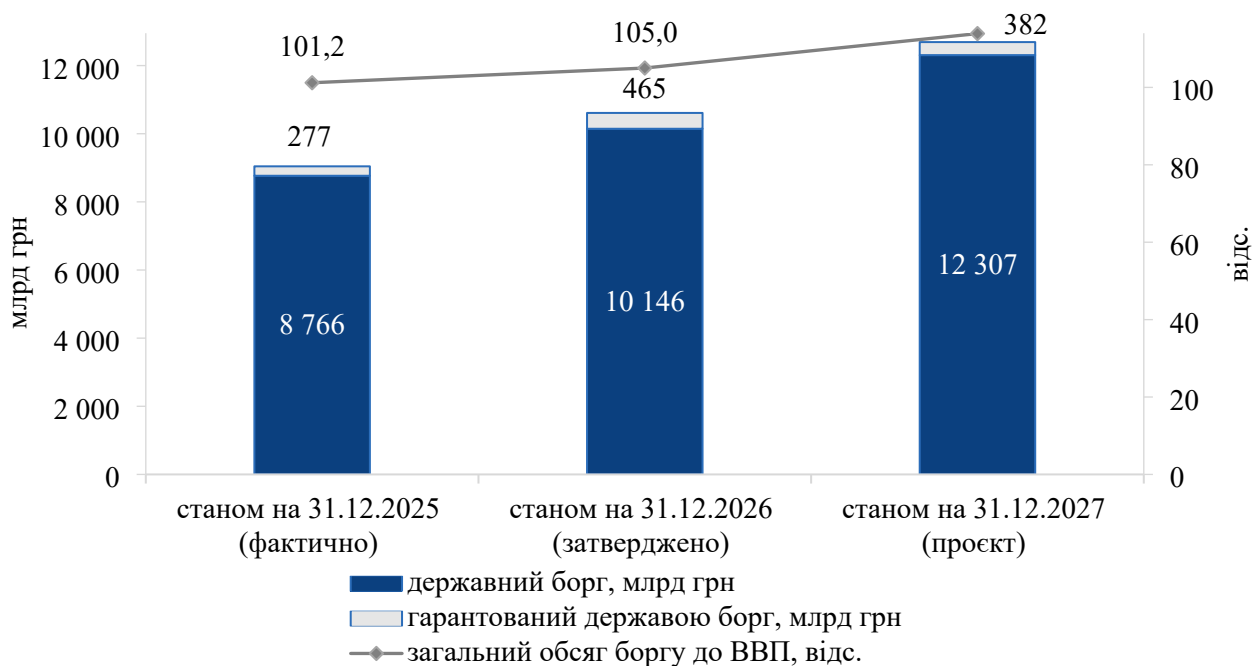

державного боргу і досягти визначених програмою МВФ цільових показників, що включають досягнення відношення боргу до ВВП на рівні 68 відс., до 2035 року.

Граничний обсяг **державного боргу** на 31.12.2027 на 2 трлн 996,1 млрд грн, або 32,2 відс., більший, ніж борг станом на 31.07.2026, і на 2 трлн 161,5 млрд грн, або 21,3 відс., – ніж затверджений на кінець 2026 року.

Граничний обсяг **гарантованого державою боргу**, порівняно з наявним станом на 31.07.2026, має збільшитися на 121,1 млрд грн, або 46,4 відсотка.

Діаграма 10. Державний і гарантований державою борг та його співвідношення до номінального ВВП

Загальний обсяг **надання державних гарантій**, передбачений на 2027 рік, на 19,6 відс. менший за обсяг, затверджений на 2026 рік, за рахунок зменшення обсягу надання державних гарантій на підставі міжнародних договорів і визначений у сумі до 69,9 млрд грн³⁶, у тому числі:

³⁶ Відповідно до пункту 57 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ, як виняток з положень абзацу другої частини першої статті 18 БКУ, згідно з яким у 2023–2028 роках:

за рішенням КМУ – до 65,0 млрд грн, що на 0,1 відс. більше, ніж затверджено на 2026 рік, і становитиме 2,0 відс. планових доходів загального фонду державного бюджету;

на підставі міжнародних договорів України – до 4,9 млрд грн, що у 4,5 раза менше, ніж затверджено на 2026 рік.

При цьому гранична сума надання державних гарантій на підставі міжнародних договорів України, що запропонована в пункті 2 статті 15 законопроекту, може покрити потребу в реалізації лише одного напрямку із двох передбачених, а саме реалізацію Міненерго ПП „Проект розширення Північного регіону”, який визначено в поданому до законопроекту Переліку публічних інвестиційних проєктів, під які можуть надаватися державні гарантії, до проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік”.

З державного бюджету на погашення й обслуговування державного та гарантованого державою боргу у 2027 році передбачено витратити майже на чверть більше коштів, ніж фактичні витрати у 2025 році. Ці витрати становитимуть 10,9 відс. ВВП та 15,1 відс. усіх витрат державного бюджету.

Витрати державного бюджету на погашення й обслуговування державного та гарантованого державою боргу

	погашення державного боргу	обслуговування державного боргу	виплати за гарантованим боргом
проєкт на 2027 рік	706,7 млрд грн	474,1 млрд грн	31,1 млрд грн
затверджено у законі на 2026 рік	656,8 млрд грн	513,1 млрд грн	38,9 млрд грн
відхилення	+ 49,9 млрд грн, або + 7,6%	– 39,0 млрд грн, або -7,6 %	– 7,8 млрд грн, або 19,9 %

граничний обсяг надання державних гарантій, які надаються на підставі рішень КМУ, не може перевищувати 3,0 відс. планових доходів загального фонду державного бюджету відповідного бюджетного періоду;

граничний обсяг надання державних гарантій, які надаються на підставі міжнародних договорів України, визначається законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період.

Загалом витрати на погашення й обслуговування державного та гарантованого державою боргу становитимуть 1 трлн 211,9 млрд грн, що на 3,1 млрд грн, або 0,3 відс., більше, ніж затверджено на 2026 рік. При цьому передбачено збільшення витрат на погашення й обслуговування зовнішнього державного боргу на 47,3 млрд грн, або 14,7 відс., – до 370,0 млрд гривень. Видатки на обслуговування внутрішнього державного боргу зменшаться на 56,4 млрд грн, або 17,5 відсотка.

Ризиками збільшення державного і гарантованого державою боргу та боргового навантаження у 2027 році можуть стати:

перевищення, порівняно із передбаченими у законопроекті, надходжень кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для підготовки й реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів (статті 4 і 46 законопроекту);

понадплановий випуск ОВДП для підтримки банківської системи, Національної установи розвитку і здійснення правочинів з державним боргом (статті 17–20 і 22 законопроекту);

понадпрогнозоване знецінення гривні до іноземних валют (частка уразливого до валютних коливань боргу, номінованого в іноземній валюті, на 31.07.2026 становила 79,9 відс.);

невиконання суб'єктами господарювання зобов'язань перед кредиторами за кредитами, залученими під державні гарантії.

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

У 2027 році прогнозується зростання доходів і видатків місцевих бюджетів як номінальних, так і реальних, які розраховані у рівних обсягах. Частка трансфертів з державного бюджету в доходах місцевих бюджетів, порівняно з плановими показниками на 2026 рік, збільшиться на 5,8 відс. пункту, до 33,1 відс., що свідчить про зростання залежності місцевих бюджетів від державного бюджету.

Трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам

	загалом трансферти	у тому числі:	
		субвенції	дотації
проект на 2027 рік	349,3 млрд грн	285,9 млрд грн	63,4 млрд грн
затверджено у законі на 2026 рік	224,7 млрд грн	154,6 млрд грн	70,1 млрд грн
відхилення	+ 124,6 млрд грн, або 55,5 %	+ 131,3 млрд грн, або 84,9 %	- 6,7 млрд грн, або 9,5 %

У законопроекті запропоновано, зокрема:

➤ **збільшити**, порівняно із затвердженим на 2026 рік обсягом, **видатки на надання**:

освітньої субвенції на виплату заробітної плати педагогічним працівникам закладів освіти, які надають повну загальну освіту, – на 89,6 млрд грн, або 86,9 відс., до 192,8 млрд грн;

субвенцій на реалізацію проектів за рахунок кредитів (позик) від МБРР, ЄБРР, ЄІБ³⁷ – загалом на 11,3 млрд грн, або в 3,2 раза, до 16,6 млрд грн;

субвенції на забезпечення харчуванням учнів закладів загальної середньої освіти – на 5 млрд грн, або 34,5 відс., до 19,4 млрд грн;

³⁷ Проект „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)”, Проект „Програма з відновлення України”, Проект „Програма відновлення України ІІІ”, Проект „Надзвичайна кредитна програма для відновлення України”, Проект „Завершення будівництва метрополітену у м. Дніпропетровську” і Проект „Подовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові”.

➤ **передбачити видатки для надання нових субвенцій** на:

компенсацію заборгованості з різниці в тарифах, що підлягає врегулюванню згідно із Законом України „Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення” у сумі 18,2 млрд грн;

забезпечення доступності та стійкості дошкільної освіти в Україні – 769 млн грн;

врегулювання системної заборгованості на балансуєчому ринку електричної енергії – 480 млн грн;

реалізацію проєктів за програмою „Відновлення водопостачання і водовідведення України” і проєктом „Рішення для відновлюваної енергетики (RES)” – 464 млн грн;

➤ **відновити надання субвенції** на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах у сумі 8,5 млрд грн;

➤ **зменшити**, порівняно із затвердженим на 2026 рік обсягом, **видатки для надання субвенцій** на:

реалізацію ППП для облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (облаштування укриттів), зокрема військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою, та у закладах дошкільної освіти – на 2,3 млрд грн, або 38,3 відс., до 3,7 млрд грн;

реалізацію ППП у сфері охорони здоров’я – на 1,6 млрд грн, або 39,2 відс., до 2,5 млрд гривень.

На відміну від 2026 року **не передбачено видатків для надання:**

дотації на функціонування територій, на яких ведуться бойові дії (на 2026 рік – затверджена у сумі 5,2 млрд грн);

дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти й охорони здоров’я (на 2026 рік – затверджена у сумі 3 млрд грн);

субвенції на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (протипожежний захист), зокрема військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою (на 2026 рік – затверджена у сумі 0,5 млрд гривень).

Діаграма 11. Напрями видатків державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам у 2026–2027 роках, млрд грн

У додатках № 5 „Міжбюджетні трансферти (освітня субвенція, базова, реверсна та додаткова дотації) на 2027 рік” і № 6 „Міжбюджетні трансферти (інші дотації та субвенції) з Державного бюджету України місцевим бюджетам на 2027 рік” до законопроекту не визначений обсяг субвенцій окремо для кожного місцевого бюджету за 24-ма бюджетними програмами на суму 275,2 млрд грн, з яких на освіту – за 9-ма бюджетними програмами на суму 223,5 млрд грн, що не узгоджується з вимогами частини третьої статті 97 БКУ щодо затвердження у державному бюджеті обсягу міжбюджетних трансфертів окремо для кожного з відповідних місцевих бюджетів, якщо є підстави для надання й отримання відповідних трансфертів.

Передбачено, що розподіл між місцевими бюджетами освітньої субвенції та субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами між обласними бюджетами та бюджетами місцевого самоврядування здійснюватиметься КМУ (у Пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що згідно з наказом Міністерства освіти і науки України формування контингентів учнів для моделювання та розподілу субвенцій буде здійснено на 01 жовтня 2026 року).

Частково розподілено між 294 місцевими бюджетами на суму 12,2 млрд грн, або 40,0 відс., із передбачених 30,4 млрд грн додаткову дотацію на забезпечення життєдіяльності прифронтових або тимчасово окупованих територій України, зокрема для компенсації зниження рівня доходів місцевих бюджетів через виїзд населення, релаксацію підприємств та несплату податків; забезпечення достатнього рівня видатків на оплату праці, комунальні послуги та енергоносії.

У законопроекті запропоновано, що у 2027 році, як і в поточному році, **горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів**, крім бюджетів тимчасово окупованих територій, здійснюватиметься на основі очікуваних надходжень у 2026 році ПДФО³⁸ та податку на прибуток підприємств, тоді як згідно з вимогами БКУ³⁹ горизонтальне вирівнювання здійснюється за надходженнями цих податків за останній звітний бюджетний період.

Як зазначено в Пояснювальній записці до законопроекту, прогностичні розрахунки горизонтального вирівнювання здійснено для 1 344 місцевих бюджетів⁴⁰, у тому числі 24 обласних бюджетів і 1 320 бюджетів територіальних громад.

У законопроекті для здійснення вирівнювання передбачені міжбюджетні трансфери між державним і 1 200 місцевими бюджетами:

базова дотація з державного бюджету – 976 місцевим бюджетам (у 2026 році – 1 000), у тому числі 15-ти обласним і 961 бюджету територіальних громад на загальну суму 32,1 млрд грн, що на 4,4 відс. більше, ніж затверджено на 2026 рік;

реверсна дотація до державного бюджету – з 224 місцевих бюджетів (у 2026 році – 208), у тому числі з 6 обласних і 218 бюджетів територіальних громад на загальну суму 22 млрд грн, що на 16,6 відс. більше, ніж затверджено на 2026 рік.

Для 144 бюджетів територіальних громад горизонтальне вирівнювання у законопроекті не передбачене.

³⁸ Крім частини ПДФО від оподаткування доходів у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, що відповідно до абзацу першого пункту 60 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ в повному обсязі зараховується до спеціального фонду державного бюджету.

³⁹ Підпункти 2 і 3 частини першої статті 98, пункт 2 частини першої статті 99 БКУ.

⁴⁰ Крім 118 бюджетів тимчасово окупованих територій.

Визначений на 2027 рік прогнозовий обсяг доходів місцевих бюджетів на 28,0 відс. більший планового показника на 2026 рік і становитиме 6,3 відс. ВВП. З урахуванням індекса-дефлятора ВВП (1,089) доходи збільшаться на 17,5 відсотка. Збільшення прогнозується переважно за рахунок субвенцій з державного бюджету, ПДФО (насамперед зумовлено зростанням заробітної плати), місцевих податків і зборів та акцизного податку.

Доходи місцевих бюджетів

план на 2026 рік
825,2 млрд грн

прогноз на 2027 рік
1 трлн 56,5 млрд грн

збільшення

+231,3 млрд грн, або 28,0 відс.

Діаграма 12. Обсяги окремих доходів місцевих бюджетів на 2026⁴¹–2027 роки, млрд грн

⁴¹ Обсяг трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджений у законі про державний бюджет на 2026 рік.

Доходи місцевих бюджетів без трансфертів з державного бюджету розраховано в сумі 707,2 млрд грн, що на 106,7 млрд грн, або 17,8 відс., більше плану на 2026 рік. З урахуванням цінового чинника ці доходи збільшаться на 8,2 відс., водночас їх частка в загальному обсязі доходів місцевих бюджетів зменшиться на 5,8 відс. пункту – до 66,9 відсотка.

У 2027 році прогнозується **збільшення**, порівняно з планом на 2026 рік, зокрема, надходжень:

- **ПДФО** – на 73,7 млрд грн, або 22,1 відс., переважно за рахунок зростання середньої заробітної плати штатних працівників на 14,4 відс.;
- **місцевих податків і зборів** – на 19,8 млрд грн, або 13,4 відс., за рахунок збільшення надходжень єдиного податку на 12,9 млрд грн, або 15,8 відс., та податку на майно на 6,9 млрд грн, або 10,5 відс.;
- **акцизного податку** – на 9,3 млрд грн, або 22,6 відс., здебільшого за рахунок зростання надходжень акцизного податку з ввезеного на митну територію України пального – на 8,2 млрд грн, або 46,1 відсотка.

Водночас прогнозується **зменшення**, зокрема, надходжень коштів від продажу землі на 2,4 млрд грн, або 56,5 відс., та грантів від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ на 1,4 млрд грн, або 95,7 відсотка.

У 2027 році, на відміну від 2026 року, місцеві бюджети **недоотримують окремих доходів**, оскільки у законопроекті:

не передбачено додаткового зарахування 4 відс. надходжень ПДФО до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, крім бюджету територіальної громади міста Києва, на забезпечення своєчасних розрахунків за комунальні послуги та енергоносії, яке компенсоване відповідною субвенцією, що сприятиме погашенню заборгованості за надані послуги;

передбачено зарахування окремих надходжень місцевих бюджетів, як виняток з положень БКУ, до державного бюджету, зокрема:

- **50 відс. надходжень податку на прибуток підприємств**, що сплачується банками, які мали надійти до обласних бюджетів та бюджету міста Києва, передбачено зараховувати до спеціального фонду державного бюджету для

спрямування на реалізацію публічного інвестиційного проекту з придбання пасажирських вагонів;

➤ **20 відс. плати за надання адміністративних послуг** уповноваженими органами Міністерства внутрішніх справ України відповідно до законів України „Про дорожній рух” і „Про перевезення небезпечних вантажів”, що мали надійти до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, передбачено зараховувати до спеціального фонду державного бюджету на здійснення витрат, пов’язаних з організацією та наданням адміністративних послуг уповноваженими органами Міністерства внутрішніх справ України згідно із зазначеними законами;

➤ **не планується проведення індексації ставок податків**, визначених в абсолютних значеннях, зокрема екологічного податку та рентної плати на індекс споживчих цін (індекс цін виробників промислової продукції).

У 2027 році передбачено збільшення, порівняно з планом на 2026 рік, видатків місцевих бюджетів як загалом, так і за всіма напрямками. При цьому 43,6 відс. загального обсягу видатків місцевих бюджетів прогнозується спрямувати на освіту, з них 53,3 відс. за рахунок освітньої субвенції.

Видатки місцевих бюджетів

план на 2026 рік
858,5 млрд грн

прогноз на 2027 рік
1 трлн 56,5 млрд грн

збільшення

+ 198 млрд грн, або 23,1 відс.

Прогнозний обсяг видатків місцевих бюджетів на 2027 рік **з урахуванням цінового чинника** збільшиться на 13 відсотків.

Діаграма 13. Напрями видатків місцевих бюджетів на 2026–2027 роки, млрд грн

Поточні видатки у 2027 році прогнозуються в сумі 772,6 млрд грн, або 73,1 відс. загального обсягу, що більше, порівняно з планом на 2026 рік, на 81,6 млрд грн, або 11,8 відсотка. Передбачено значно збільшити обсяг **капітальних видатків** – на 116,5 млрд грн, або 69,6 відс., – до 283,9 млрд грн, їх частка у загальному обсязі зросте до 26,9 відсотка.

Крім того, передбачено спрямувати **кошти, що передаються із загального фонду місцевих бюджетів до бюджету розвитку** (спеціального фонду) в обсязі 129,4 млрд грн, на соціально-економічний розвиток регіонів, виконання інвестиційних проєктів, будівництво, капітальний ремонт.

VI. ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ „ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2027 РІК” НОРМАТИВНО-ПРАВОВИМ АКТАМ

Окремі положення проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік” не відповідають вимогам Конституції України.

В абзаці третьому статті 34 законопроекту запропоновано встановити, що напрями спрямування коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії визначатиме КМУ.

У статті 49 законопроекту запропоновано установити, що у 2027 році, як виняток з положень частини шостої статті 23 БКУ, розподіл бюджетних призначень за бюджетними програмами „Забезпечення інституційної спроможності органів державної влади” (код 3511360), „Резерв коштів для сектору безпеки і оборони” (код 3511220) (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм), „Реалізація Комплексних планів стійкості регіонів та окремих міст” (код 3121050) (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм, включаючи трансфери місцевим бюджетам) здійснюється за рішеннями КМУ.

У статті 50 законопроекту запропоновано установити, що у 2027 році, як виняток з положень частини третьої статті 103³ БКУ, КМУ у визначеному ним порядку здійснюється розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами між обласними бюджетами та бюджетами місцевого самоврядування.

У статті 51 законопроекту запропоновано установити, що у 2027 році, як виняток з положень частини другої статті 103² БКУ, розподіл освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам між місцевими бюджетами здійснюється КМУ.

У статті 64 законопроекту запропоновано встановити, що видатки загального фонду Міністерства у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України за бюджетними програмами „Реалізація публічних інвестиційних проєктів Міністерства у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України” (код 2751800) (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм, включаючи трансфери місцевим бюджетам) та Міністерства з відновлення, інфраструктури та транспорту України „Реалізація публічних інвестиційних проєктів Міністерства з відновлення, інфраструктури та транспорту України” (код 3101870) (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних

програм для Міністерства з відновлення, інфраструктури та транспорту України та Агентства відновлення, включаючи трансфerti місцевим бюджетам) розподіляти на підготовку та реалізацію ППП та програм публічних інвестицій за рішенням КМУ на підставі рішення Міжвідомчої комісії з питань розподілу публічних інвестицій.

Водночас у частині другій статті 95 Конституції України встановлено: будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування видатків держави визначаються виключно законом про Державний бюджет України.

Окремі положення законопроєкту не відповідають нормам БКУ.

В абзаці другому статті 4 законопроєкту запропоновано дозволити Мінфіну на підставі рішення КМУ спрямування очікуваних надходжень у 2027 році кредитів (позик), залучених державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів за відповідними бюджетними програмами спеціального фонду державного бюджету, з коригуванням відповідних показників фінансування, видатків та кредитування, граничних обсягів дефіциту державного бюджету і державного боргу, визначених цим Законом.

Зазначене не відповідає вимогам:

частини першої статті 16 БКУ, в якій передбачено здійснення державних запозичень у межах, визначених законом про державний бюджет, з дотриманням граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду;

частини другої статті 16 БКУ, в якій визначено, що кредити (позики) від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій залучаються державою на підставі міжнародних договорів України і відносяться до державних зовнішніх запозичень, кошти для підготовки та реалізації таких публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій передбачаються у законі про Державний бюджет України протягом усього строку дії кредитних договорів;

частини першої статті 18 і пункту 2 частини першої статті 40 БКУ, згідно з якими граничний обсяг державного боргу визначається законом про Державний бюджет України.

Крім того, згідно з пунктом 13 частини першої статті 116 БКУ прийняття рішень, що призвели до перевищення граничного обсягу державного боргу, є порушенням бюджетного законодавства.

В абзаці п'ятому пункту 1 статті 15 законопроекту передбачено можливість звільнення за рішенням КМУ суб'єктів господарювання, щодо яких приймається рішення про надання державних гарантій для фінансування програм, пов'язаних із підвищенням обороноздатності і безпеки держави, від зобов'язання надавати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та вносити до державного бюджету плату за їх отримання.

Зазначене суперечить нормам частини третьої статті 17 БКУ, згідно з якими обов'язковою умовою надання державної гарантії є укладання договору, істотними умовами якого мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання, зокрема, внести плату за надання державної гарантії, надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією.

У статтях 17–20, 22 і 46 законопроекту запропоновано дозволити Мінфіну коригувати показники, зокрема, фінансування та граничного обсягу державного боргу, що не відповідає вимогам частини першої статті 16 БКУ, в якій передбачено здійснення державних запозичень у межах, визначених законом про Державний бюджет України, з дотриманням граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду, а також частини першої статті 18 і пункту 2 частини першої статті 40 БКУ, згідно з якими граничний обсяг державного боргу визначається законом про Державний бюджет України.

У статті 28 законопроекту запропоновано, що у разі набрання чинності змінами до ПКУ, якими у 2027 році збільшуються ставка / ставки ПДВ та/або акцизного податку з пального понад розмір, встановлений на період з 1 січня 2027 року до 31 грудня 2027 року Законом України від 18 липня 2024 року № 3878-ІХ „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації положень актів права ЄС щодо акцизного податку”, КМУ у місячний строк встановлює нормативи розподілу таких податків між загальним та спеціальним фондами державного бюджету, а також між державним та місцевими бюджетами для зарахування до спеціального фонду Державного бюджету України додаткових надходжень від збільшення у 2027 році ставки / ставок ПДВ (без урахування бюджетного відшкодування) та акцизного податку з виробленого в Україні та з ввезеного на митну територію України пального.

Зазначене не узгоджується з нормами:

пункту 5 частини першої статті 7 БКУ, згідно з яким бюджетна система України ґрунтується, зокрема, на принципі обґрунтованості – бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень та витрат, які здійснюються відповідно до затверджених методик та правил;

частини п'ятої статті 13 БКУ, що розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно БКУ та законом про Державний бюджет України.

У пункті 3 Прикінцевих положень законопроекту пропонується в порушення вимог частини п'ятої статті 4 БКУ, згідно з якою зміни до цього Кодексу можуть вноситися виключно законами про внесення змін до БКУ, зупинити на 2027 рік дію чинних норм БКУ, зокрема:

абзаців другого і третього частини першої статті 14 щодо обмеження граничного обсягу дефіциту державного бюджету на рівні 3 відс. прогнозного номінального обсягу ВВП;

частини другої статті 18 щодо обмеження граничного обсягу загального обсягу державного та гарантованого державою боргу на рівні 60 відс. річного номінального обсягу ВВП і звернення до ВРУ за дозволом на тимчасове перевищення граничної величини державного та гарантованого державою боргу та подання для схвалення плану заходів з приведення загального обсягу боргу до встановлених вимог;

абзацу другого частини першої статті 24¹, і пункту 52 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення”, що при складанні Бюджетної декларації та проєкту Державного бюджету України державний фонд регіонального розвитку визначається в обсязі не менше 1,5 відс. прогнозного обсягу доходів загального фонду проєкту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

Окремі положення законопроекту не відповідають Регламенту ВРУ, затвердженому Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI зі змінами.

У статтях 21, 25, 26, 28–38, 46–51, 53, 57–59, 62–64 законопроекту запропоновано не застосовувати у 2027 році окремі положення БКУ, що є призупиненням їх дії.

У статтях 40, 43–45, 55, 56, 61 законопроєкту запропоновано не застосовувати у 2027 році або застосовувати в інший спосіб, ніж передбачено в окремих положення законів, що є призупиненням їх дії і не є предметом регулювання закону про державний бюджет.

У пункті 3 Прикінцевих положень законопроєкту запропоновано зупинити на 2027 рік дію окремих положень БКУ й інших законів.

У пункті 6 Прикінцевих положень законопроєкту запропоновано застосовувати у 2027 році у порядку та розмірах, встановлених КМУ, окремі положення інших законів.

У пунктах 12–14 Прикінцевих положень законопроєкту запропоновано особливості застосовування норм законів України „Про державну службу” і „Про прожитковий мінімум”.

Відповідно до частини четвертої статті 153 Регламенту ВРУ проєкт закону про державний бюджет не може містити положень про зупинення дії чи внесення змін до законів.

Окремі положення законопроєкту суперечать нормам інших законів.

В абзаці п'ятому статті 6 законопроєкту запропоновано встановити прожитковий мінімум для працездатних осіб, який застосовується для визначення посадових окладів прокурора окружної прокуратури, працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, працівників податкових і митних органів, на рівні, нижчому від передбаченого цією ж статтею загального прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Водночас у статті 1 Закону України від 15 липня 1999 року № 966-XIV „Про прожитковий мінімум” (зі змінами) такого виду прожиткового мінімуму, на відміну від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, немає, а у статті 2 не передбачено застосування прожиткового мінімуму для визначення посадових окладів.

Водночас у Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженій постановою КМУ від 17 серпня 2026 року № 1028,⁴² одним із завдань на 2027 рік визначено забезпечити застосування прожиткового мінімуму як реального соціального стандарту та позбавити його невластивих функцій.

⁴² Програма діяльності Кабінету Міністрів України, затверджена постановою КМУ від 17 серпня 2026 року № 1028, Верховною Радою України не розглядалась.

В абзаці четвертому статті 7 законопроекту запропоновано встановити, крім розміру мінімальної заробітної плати, розмір мінімальної заробітної плати як розрахункову величину для обчислення виплат за рішеннями суду. Водночас у статті 3 Закону України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР „Про оплату праці” (зі змінами) немає норми щодо такого розміру мінімальної зарплати та його встановлення у Законі про Державний бюджет України, натомість визначено, що мінімальна заробітна плата – це встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці та є державною соціальною гарантією, обов’язковою на всій території України для підприємств усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників, за будь-якою системою оплати праці.

У статті 24 законопроекту запропоновано встановити, що господарські товариства, у статутному капіталі яких 100 відс. акцій (часток) належать державі, та господарські товариства, 100 відс. акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відс. (крім господарських товариств, акціонером (учасником) яких є господарське товариство, у статутному капіталі якого 100 відс. акцій (часток) належать державі, включених до консолідованої фінансової звітності такого господарського товариства), які не прийняли рішення про виплату дивідендів та затвердження розміру річних дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним періодом, сплачують до загального фонду державного бюджету частину чистого прибутку на державну частку в розмірі 90 відс. до 1 липня року, що настає за звітним періодом.

Також передбачено, що господарські товариства, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, та господарські товариства, 50 і більше відс. акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 50 і більше відс. (крім тих, що визначені частиною першою цієї статті, та крім господарських товариств, акціонером (учасником) яких є господарське товариство, у статутному капіталі якого 50 і більше відс. акцій (часток) належать державі, включених до консолідованої фінансової звітності такого господарського товариства), які не прийняли рішення про виплату дивідендів та затвердження розміру річних дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним періодом, сплачують до загального фонду державного бюджету та іншим учасникам господарського товариства пропорційно розміру їх акцій (часток) у статутному капіталі господарського товариства частину чистого прибутку в розмірі 90 відс. до 1 липня року, що настає за звітним періодом.

Господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відс. акцій (часток) належать державі, які зобов’язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність відповідно до закону, які не прийняли рішення про виплату дивідендів та затвердження розміру річних дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним періодом, сплачують до загального фонду державного бюджету та іншим учасникам господарського товариства пропорційно розміру їх акцій (часток) у статутному капіталі господарського товариства частину чистого прибутку в розмірі 90 відс. до 30 липня року, що настає за звітним періодом, за результатами фінансово-господарської діяльності, відображеними у консолідованій річній фінансовій звітності, підтвердженій незалежним аудитором.

Крім того, у статті 24 запропоновано встановити норми щодо сплати пені з розрахунку подвійної облікової ставки НБУ від суми недоплати зазначених коштів (частини чистого прибутку), а також щодо забезпечення реалізації дивідендної політики держави суб’єктами управління об’єктами державної власності.

Враховуючи, що правове підґрунтя й особливості управління об’єктами державної власності, зокрема норми щодо сплати дивідендів на державну частку, визначені у Законі України від 21 вересня 2006 року № 185-V „Про управління об’єктами державної власності”, такі норми мають змінюватися шляхом внесення відповідних змін до цього Закону. Включення їх до законопроекту створить ризик визнання статті 24 такою, що не відповідає Конституції України, і збільшить ризик втрат доходів бюджету.

У статті 33 законопроекту запропоновано установити, що у 2027 році, як виняток з положень частини третьої статті 16 Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, залишок коштів Фонду соцстраху на випадок безробіття, що утворився в нього на 1 січня 2027 року за рахунок надходжень ЄСВ, розподіленого на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, спрямовується до спеціального фонду державного бюджету на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами.

У статті 29 БКУ зазначені кошти не визначені як доходи Державного бюджету України.

Водночас згідно з частиною другою статті 16 Закону України від 02 березня 2000 року № 1533-III „Про загальнообов’язкове державне соціальне

страхування на випадок безробіття” джерелом формування коштів Фонду соцстраху на випадок безробіття є, зокрема, страхові внески страхувальників.

Відповідно до пункту 14 статті 1 цього Закону страхові внески – кошти відрахувань на страхування на випадок безробіття, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, кошти ЄСВ, спрямовані на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття відповідно до пропорцій, визначених законом.

Крім цього, відповідно до частин другої і п’ятої статті 8 цього Закону Фонд соцстраху на випадок безробіття є цільовим централізованим страховим фондом, некомерційною самоврядною організацією, держава є гарантом забезпечення застрахованих осіб та надання їм відповідних соціальних послуг. Кошти Фонду соцстраху на випадок безробіття не включаються до складу державного бюджету.

Таким чином, зарахування до доходів державного бюджету залишку коштів, що утворився у Фонді соцстраху на випадок безробіття на 1 січня 2027 року за рахунок надходжень ЄСВ, розподіленого на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, потребує внесення змін до профільного закону.

КМУ при підготовці законопроєкту не дотримано показників і положень, визначених у Бюджетній декларації на 2027–2029 роки та фінансово-економічному обґрунтуванні до неї.

Як зазначено в доданих до законопроєкту **Інформації щодо врахування Бюджетної декларації на 2027–2029 роки у проєкті Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік” та Пояснювальній записці до законопроєкту**, відповідно до пункту 4.1 протоколу № 4 засідання КМУ від 27 липня 2026 року для розрахунку показників проєкту державного бюджету на 2027 рік використано основні прогностичні макропоказники за сценарієм 2 Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2027–2029 роки, схваленого постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2026 року № 695. На відміну від сценарію 1, врахованого в Бюджетній декларації на 2027–2029 роки, сценарій 2 виходить із припущення про продовження повномасштабних бойових дій упродовж 2027 року. Для розрахунку показників державного бюджету використано помірно консервативний сценарій, який враховує вплив воєнних ризиків і передбачає повільнішу траєкторію відновлення економіки.

Це суттєво вплинуло на збільшення основних параметрів державного бюджету, визначених у законопроекті, зокрема: видатків – на 2 225,7 млрд грн, або 44,1 відс., доходів – на 2 636,3 млрд грн, або 87,5 відсотка.

Зазначене не узгоджується з нормою частини третьої статті 153 Регламенту ВРУ, у якій встановлено, що проект закону про Державний бюджет України має бути розроблений з дотриманням вимог БКУ та має ґрунтуватися на Бюджетній декларації з урахуванням рекомендацій ВРУ щодо бюджетної політики (якщо такі рекомендації схвалені відповідно до частини шостої статті 152 цього Регламенту).

Отже, Бюджетна декларація на 2027–2029 роки не стала основою для складання проекту Державного бюджету України на 2027 рік, що не узгоджується з нормою частини першої статті 33 БКУ.

Обсяг доданих до законопроекту матеріалів відповідає переліку, визначеному в БКУ. Перелік матеріалів, що подаються разом з проектом закону про Державний бюджет України, схваленим Кабінетом Міністрів України, визначено в частині першій статті 38 БКУ.

Схвалений на засіданні Уряду 15 вересня 2026 року і поданий проект Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік” з відповідними матеріалами містить весь перелік документів, подання яких передбачено в частині першій статті 38 БКУ.

ВІІ. ПОСТАТЕЙНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ „ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2027 РІК”

Стаття 4

У частині другій статті 4 законопроекту запропоновано дозволити Мінфіну на підставі рішення КМУ спрямовувати очікувані надходження у 2027 році кредитів (позик), залучених державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів і програм публічних інвестицій та інших проєктів за відповідними бюджетними програмами спеціального фонду Державного бюджету України з коригуванням відповідних показників фінансування, видатків та кредитування, граничних обсягів дефіциту державного бюджету і державного боргу.

Водночас відповідно до частини восьмої статті 13 БКУ і частини четвертої статті 23 БКУ платежі за рахунок спеціального фонду бюджету здійснюються в межах коштів, що фактично надійшли до цього фонду на відповідну мету.

Крім того, фактичні надходження можуть суттєво відрізнитись від очікуваних, що спричинить завищення планових показників зовнішніх запозичень до спеціального фонду.

Пропонується у частині другій статті 4 законопроекту слово „очікуваних” замінити на слово „фактичних”.

Стаття 34

У частині третій статті 34 законопроекту запропоновано створити у 2027 році фонд ліквідації наслідків збройної агресії у складі спеціального фонду Державного бюджету України з метою ліквідації наслідків (у тому числі гуманітарних, соціальних, економічних), спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, напрями спрямування коштів якого має визначати КМУ.

У попередні роки, починаючи з 2022 року, утворення фонду ліквідації, склад його доходів і напрями спрямування визначалися законами про державний бюджет на відповідний рік.

Враховуючи мету створення фонду ліквідації і широке коло можливих напрямів спрямування коштів в умовах обмеженості ресурсу цього фонду, напрями спрямування коштів доцільно передбачити у цій же статті законопроекту.

Крім того, у частині другій статті 95 Конституції України встановлено, що будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування видатків держави визначаються виключно законом про Державний бюджет України.

 Пропонується у частині третій статті 34 законопроекту виключити слова „визначеними Кабінетом Міністрів України” і доповнити нормою щодо конкретних напрямів спрямування коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії.

Додаток № 1 „Доходи Державного бюджету України на 2027 рік”

 Коди бюджетної класифікації 14030000 „Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)” і 14030200 „Лікero-горілчана продукція”.

 У законопроекті прогнозний обсяг надходжень акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) визначено загалом у сумі 233 369 834 тис. грн, з них 2 560 000 тис. грн – з лікero-горілчаної продукції.

Передбачений у законопроекті прогнозний обсяг акцизного податку з лікero-горілчаної продукції на 0,03 млрд грн, або 1,1 відс., більше затвердженого у законі на 2026 рік (2,53 млрд гривень).

За оцінкою Рахункової палати, ураховуючи динаміку імпорту лікero-горілчаної продукції і надходжень цього податку у 2026 році, визначений у законопроекті обсяг акцизного податку з ввезеної на митну територію України лікero-горілчаної продукції на 2027 рік можливо збільшити.

У прогнозному розрахунку на 2027 рік надходження акцизного податку із ввезеної на митну територію України лікero-горілчаної продукції визначені з урахуванням обсягів імпорту такої продукції на рівні очікуваного у 2026 році (20,7 млн л 100-відсоткового спирту) за розрахунками Мінфіну. Відповідно, надходження цього податку також визначені на рівні очікуваних у 2026 році – 2,56 млрд гривень.

У січні – серпні 2026 року до державного бюджету надійшло 2,0 млрд грн цього податку, що становило 80,1 відс. затвердженого на 2026 рік обсягу і на 25 відс. перевищило план на січень – серпень 2026 року. Порівняно з відповідним

періодом 2025 року ці надходження зросли на 5,2 відсотка. Імпорт лікєро-горілочаної продукції у січні – серпні 2026 року зріс на 11,9 відсотка⁴³.

З урахуванням динаміки січня – серпня 2026 року очікувані у 2026 році надходження акцизного податку із ввезеної на митну територію України лікєро-горілочаної продукції можуть становити, за оцінкою Рахункової палати, 3,0 млрд грн (2,028:8x12), що на 0,44 млрд грн більше, ніж за оцінкою Мініфіну. Враховуючи тенденцію 2026 року щодо зростання імпорту лікєро-горілочаної продукції та надходжень акцизного податку з цих товарів, пропонується передбачити їх зростання у 2027 році не менше, ніж на 5 відсотків. Отже, пропонується визначити обсяг надходжень акцизного податку із ввезеної на митну територію України лікєро-горілочаної продукції в сумі 3,15 млрд грн (3x1,05), що на 0,6 млрд грн більше, ніж передбачено у законопроекті.

Пропонується у додатку № 1 „Доходи Державного бюджету України на 2027 рік” визначити акцизний податок із ввезеної на митну територію України лікєро-горілочаної продукції на 2027 рік у сумі 3 150 000 тис. гривень.

Код бюджетної класифікації 22020000 „Плата за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей”.

У законопроекті прогностичний обсяг надходжень плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей визначено в сумі 871 038,6 тис. гривень.

Передбачений у законопроекті обсяг цих надходжень є меншим на 0,2 млрд грн, або 18 відс., порівняно із затвердженим у законі на 2026 рік обсягом (1,1 млрд гривень). У Пояснювальній записці до законопроекту пояснень щодо такого зменшення не надано.

Динаміка надходження свідчить про можливість збільшення прогностичного обсягу цих надходжень. Так, плата за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей у 2024 році становила 1,7 млрд грн, що на 0,6 млрд грн, або 58,2 відс., більше затвердженого на рік обсягу, у 2025 році – 1,7 млрд грн, що на 0,4 млрд грн, або 29,7 відс., більше затвердженого обсягу, у січні – серпні 2026 року – 0,9 млрд грн, і, за оцінкою

⁴³ Імпорт товарів за кодом УКТЗЕД 2208 у січні – серпні 2026 року становив 255,1 млн дол. США (у січні – серпні 2025 року 227,9 млн дол. США).

Рахункової палати, з урахуванням динаміки попередніх років, має перевищити затверджений у законі про державний бюджет на 2026 рік обсяг (1,1 млрд гривень).

Ураховуючи зазначене, надходження плати за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей у 2027 році мають становити не менше, ніж затверджено на 2026 рік.

З урахуванням затвердженого обсягу цих доходів на 2026 рік є можливість збільшити зазначені надходження щонайменше на 191,1 млн грн – до 1 млрд 62,1 млн 138,8 тис. гривень.

Пропонується у додатку № 1 „Доходи Державного бюджету України на 2027 рік” визначити плату за ліцензії у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор і за ліцензії на випуск та проведення лотерей на 2027 рік у сумі 1 062 138,8 тис. гривень.

Додаток № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2027 рік”

Коди програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 1201540 „Підтримка суб’єктів господарювання” і 1201550 „Підтримка суб’єктів господарювання, яким надано ліцензію на право виробництва, зберігання, оптової та/або роздрібної торгівлі пальним”.

У додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2027 рік” передбачено видатки спеціального фонду Мінекономіки за бюджетними програмами 1201540 „Підтримка суб’єктів господарювання” у сумі 58,7 млрд грн і 1201550 „Підтримка суб’єктів господарювання, яким надано ліцензію на право виробництва, зберігання, оптової та/або роздрібної торгівлі пальним” – 8,3 млрд гривень. Ці видатки мають здійснюватися відповідно до статті 28 законопроекту за рахунок надходження збільшених ставок ПДВ та акцизного податку з пального, які надійдуть у разі набрання чинності змінами, внесеними до ПКУ.

Водночас законопроекти про внесення відповідних змін до ПКУ у ВРУ не зареєстровані. У разі неприйняття цих змін або прийняття в іншій редакції, збільшуються ризики щодо надходження цих коштів і непроведення видатків.

Встановлення обсягу видатків, що мають здійснюватися за рахунок надходження ще неприйнятих законів, не відповідає пункту 5 частини першої статті

7 БКУ, яким передбачено, що бюджетна система України ґрунтується, зокрема, на принципі обґрунтованості – бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень та витрат, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил.

Пропонується:

у додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2027 рік” до законопроекту видатки спеціального фонду за кодами програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 1201540 „Підтримка суб’єктів господарювання” у сумі 58,7 млрд грн і 1201550 „Підтримка суб’єктів господарювання, яким надано ліцензію на право виробництва, зберігання, оптової та/або роздрібної торгівлі пальним” у сумі 8,3 млрд грн виключити;

частини третю і четверту статті 28 законопроекту після слів „спрямовуються” доповнити словами „за рішенням Кабінету Міністрів України (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм для Міністерства економіки та довкілля України)”.

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 2506080 „Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду”.

У додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2027 рік” передбачено Мінсоцполітики видатки за бюджетною програмою 2506080 „Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду” у сумі 292,8 млрд грн, а саме: у загальному фонді державного бюджету – 287,8 млрд грн і спеціальному – 5 млрд гривень.

У статті 33 законопроекту визначено, що залишок коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття, що утворився на 1 січня 2027 року за рахунок надходжень ЄСВ, розподіленого на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, спрямовується до спеціального фонду державного бюджету на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами.

Водночас залишок коштів на певну дату є кінцевим сальдом показників, який формується після завершення фінансового (календарного) року, закриття всіх поточних рахунків, проведення кінцевих операцій та повного завершення розрахунків. Отже, визначити точний обсяг зазначеного залишку на 1 січня 2027 року на стадії розробки та розгляду законопроекту неможливо.

Встановлення обсягу видатків, що мають здійснюватися за рахунок цих надходжень, не відповідає пункту 5 частини першої стаття 7 БКУ, яким передбачено, що бюджетна система України ґрунтується, зокрема, на принципі обґрунтованості – бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень та витрат, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил.

Пропонується:

у додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2027 рік” до законопроекту видатки спеціального фонду за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 2506080 „Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду” у сумі 5 млрд грн виключити;

абзац другий частини першої статті 33 законопроекту після слів „призначених за різними пенсійними програмами” доповнити словами „...за рішенням Кабінету Міністрів України”.

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 3511030 „Резервний фонд”.

У додатку № 3 „Розподіл видатків Державного бюджету України на 2027 рік” передбачено Мінфіну (загальнодержавні видатки та кредитування) видатки за бюджетною програмою 3511030 „Резервний фонд” у сумі 91,6 млрд грн, що становитиме 1,9 відс. видатків загального фонду державного бюджету. Відповідно до частини третьої статті 24 БКУ резервний фонд державного бюджету не може перевищувати 1 відс. видатків загального фонду бюджету. Ця норма не застосовується в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації згідно з пунктом 22 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” БКУ.

Запропонований на 2027 рік обсяг резервного фонду державного бюджету більший, порівняно із затвердженим у законі на 2026 рік, на 4,9 млрд грн, при цьому з урахуванням плану із змінами на 2026 рік обсяг цього фонду зменшиться на 3,5 млрд гривень.

Водночас у 2026 році із резервного фонду державного бюджету виділялись кошти на заходи, для проведення яких у 2027 році пропонується передбачити видатки за окремими бюджетними програмами, зокрема на:

заходи, передбачені у комплексних планах стійкості регіонів і окремих міст, у 2026 році виділено із резервного фонду державного бюджету 27,6 млрд грн, тоді як у законопроекті передбачено бюджетну програму 3121050 „Реалізація Комплексних планів стійкості регіонів та окремих міст” у сумі 60 млрд грн;

фінансування державного замовлення на здійснення залізничних пасажирських перевезень у внутрішньому сполученні (не відповідає меті фонду) у 2026 році – 16 млрд грн, тоді як такий же обсяг видатків пропонується передбачити на 2027 рік за бюджетною програмою 3101190 „Фінансування державного замовлення на здійснення залізничних пасажирських перевезень у внутрішньому сполученні”;

поточний ремонт та експлуатаційне утримання пошкоджених автомобільних доріг у 2026 році – 6,5 млрд грн⁴⁴, тоді як на 2027 рік пропонується частково відновити державний дорожній фонд і спрямувати 42,7 млрд грн на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування державного і місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.

Враховуючи зазначене, є можливість зменшити обсяг резервного фонду державного бюджету, передбаченого на 2027 рік.

Пропонується видатки за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 3511030 „Резервний фонд” переглянути.

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА

⁴⁴ Розпорядження КМУ від 16 березня 2026 року № 233-р і від 04 червня 2026 року № 580-р „Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету”.

Додаток 1

до Висновків за результатами
експертизи проекту Закону України
„Про Державний бюджет України
на 2027 рік”

**Основні макропоказники економічного і соціального
розвитку України на 2025–2027 роки**

Показники	2025 рік звіт	2026 рік постанова КМУ від 06.08.2025 № 946 (сценарій 2)	очікуване Мінеконо- міки (станом на 04.06.2026)	2027 рік постанова КМУ від 04.06.2026 № 695 (сценарій 2)
1. Валовий внутрішній продукт номінальний, млрд грн	8 931,2	10 309,3	10 105,3	11 144,4
реальний, у відс. до попереднього року	101,8	102,4	101,6	101,3
2. Індекс споживчих цін, грудень до грудня попереднього року, відс.	108,0	109,9	109,2	108,0
у середньому до попереднього року, відс.	112,7	110,4	108,0	108,6
3. Індекс цін виробників промислової продукції, грудень до грудня попереднього року, відс.	108,2	113,6	112,6	116,2
4. Середньомісячна заробітна плата працівників номінальна, грн	25 946	30 032	30 088	34 409
5. Рівень безробіття населення у віці 15–70 років за методологією МОП, відс. до робочої сили відповідної вікової групи	12,7	12,6	12,6	12,4
6. Сальдо торговельного балансу (за методологією платіжного балансу), млн дол. США	–59 249	–44 461	–69 187	–79 656
7. Експорт товарів і послуг, млн дол. США	54 103	61 380	55 802	57 864
у відс. до попереднього року	95,6	105,9	-	103,7
8. Імпорт товарів і послуг, млн дол. США	113 352	105 841	124 989	137 520
у відс. до попереднього року	116,8	107,6	-	110,0
9. Обмінний курс (в середньому за період), грн/дол. США	41,69	45,7 ⁴⁵	44,4-	47,1
грн/євро	47,06	49,4 ⁴⁵	-	54,6

⁴⁵ Розрахунки до законопроекту.

Додаток 2

до Висновків за результатами
експертизи проєкту Закону України
„Про Державний бюджет України
на 2027 рік”⁴⁶

Доходи Державного бюджету України на 2027 рік, млрд грн

Показники	2026 рік (затвер- джено)	2027 рік (передбачено у законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
ВСЬОГО ДОХОДІВ, зокрема:	5 196	5 648	452	8.7
1. ПДФО	583	689	106	18,2
2. Податок на прибуток підприємств	325	338	13	4,0
3. Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	60	68	8	13,6
4. Акцизний податок із вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	162	144	-17	-10,8
5. Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	167	233	66	39,5
6. ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	393	385	-8	-2,2
7. ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	684	859	176	25,7
8. Ввізне мито	62	75	12	19,9
9. Вивізне мито	10	2	-8	-80,1
10. Частина чистого прибутку державних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету, та дивіденди, нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	72	54	-18	-25,0
11. Кошти, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”	146	49	-97	-66,6
12. Власні надходження бюджетних установ	63	72	9	14,2
13. Кошти від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	2 307	2 493	186	8,1

⁴⁶ У додатках в окремих випадках відхилення показників можуть відрізнятися у зв'язку із заокругленням.

Додаток 3

до Висновків за результатами експертизи проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік”

Видатки Державного бюджету України на 2027 рік, млрд грн

Показники	2026 рік (затверджено)	2027 рік (передбачено в законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
ВСЬОГО ВИДАТКІВ	6 407	7 272	865	13,5
з них:				
1. Загальнодержавні функції (без коштів, що передаються до місцевих бюджетів)	680	664	–16	–2,4
зокрема,				
обслуговування боргу	513	474	–39	–7,6
2. Оборона	3 641	4 024	383	10,5
3. Громадський порядок, безпека і судова влада	723	877	154	21,4
4. Економічна діяльність	221	352	131	59,0
5. Охорона навколишнього природного середовища	12	14	2	14,1
6. Охорона здоров'я	253	290	37	14,5
7. Духовний і фізичний розвиток	20	24	4	20,8
8. Освіта	147	106	–41	–28,2
9. Соціальний захист і соціальне забезпечення	483	571	88	18,2
зокрема,				
соціальний захист пенсіонерів	251	293	42	16,5
10. Кошти, що передаються до місцевих бюджетів	225	349	124	55,5

Додаток 4

до Висновків за результатами експертизи проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік”

Окремі видатки державного бюджету, які пропонується зменшити на 2027 рік, млрд грн

Показники	2026 рік (затверджено)	2027 рік (передбачено в законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
Міністерство у справах ветеранів України:				
Реалізація публічного інвестиційного проєкту із створення та функціонування Національного військового меморіального кладовища	3	1	−2	−67,7
Міністерство оборони України:				
Розвиток, закупівля, модернізація та ремонт озброєння, військової техніки, засобів та обладнання	645	339	−306	−47,4
Здійснення заходів з реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення	48	44	−4	−6,7
Забезпечення діяльності Державної спеціальної служби транспорту	58	52	−6	−10,7
Міністерство освіти і науки України (загальнодержавні видатки та кредитування):				
Підвищення престижності праці у сфері освіти	64		−65	−100,0
Міністерство охорони здоров'я України:				
Відновлення і розвиток стійкої національної моделі медичної галузі України	7	4	−3	−46,8
Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України:				

Продовження додатка 4

Показники	2026 рік (затверджено)	2027 рік (передбачено в законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
Виконання боргових зобов’язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування	15	10	—5	—32,7
Міністерство фінансів України (загальнодержавні видатки та кредитування):				
Додаткові дотації з державного бюджету місцевим бюджетам	9	1	—8	—90,0
Обслуговування державного боргу	513	474	—39	—7,6

Додаток 5

до Висновків за результатами
експертизи проєкту Закону України
„Про Державний бюджет України
на 2027 рік”

**Окремі видатки державного бюджету, які пропонується збільшити
на 2027 рік, млрд грн**

Показники	2026 рік (затверджено)	2027 рік (передбачено в законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
Державна судова адміністрація України				
Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя	23	33	10	43,7
Офіс Генерального прокурора				
Здійснення прокурорської діяльності, підготовка та підвищення кваліфікації працівників органів прокуратури	18	21	3	13,4
Міністерство внутрішніх справ України				
Забезпечення діяльності органів, установ та закладів Міністерства внутрішніх справ України, підготовка кадрів закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання	19,6	22	2,4	12,4
Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовка кадрів Державною прикордонною службою України	137	157	20	14,0
Забезпечення виконання завдань, функцій та підготовка кадрів Національною гвардією України	201	244	43	21,3
Забезпечення діяльності органів та підрозділів цивільного захисту, підготовка кадрів Державною службою України з надзвичайних ситуацій	44	59	15	33,9
Забезпечення діяльності органів, установ та закладів Національної поліції України	120	156	36	30,3
Міністерство економіки та довкілля України				

Продовження додатка 5

Показники	2026 рік (затверджено)	2027 рік (передбачено в законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
Забезпечення державної підтримки розвитку виробництва та підприємництва		9	9	
Підтримка суб'єктів господарювання		59	59	
Підтримка суб'єктів господарювання, яким надано ліцензію на право виробництва, зберігання, оптової та/або роздрібною торгівлі пальним		8	8	
Міністерство у справах ветеранів України				
Заходи з підтримки та допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та членам родин загиблих	4	8	4	у 2,1 р.
Міністерство оборони України				
Забезпечення діяльності Збройних Сил України, підготовка кадрів і військ, медичне забезпечення особового складу, ветеранів військової служби та членів їхніх сімей, ветеранів війни	1 295	1 592	297	22,9
Видатки на підвищення обороноздатності і безпеки держави	1 397	1 732	335	24,0
Міністерство освіти і науки України із загальнодержавними видатками та кредитуванням				
Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики	40	52	12	30,5
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	103	193	90	86,9
Міністерство охорони здоров'я України				
Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру	15	21	6	37,0
Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення	192	225	33	17,5
Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України				

Продовження додатка 5

Показники	2026 рік (затверджено)	2027 рік (передбачено в законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду	251	293	42	16,7
Міністерство у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України				
Компенсація за знищене житло (HOME)	2*	5	3	у 2,2 р.
Надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, з використанням електронної публічної послуги „ЄВідновлення”	1*	3	2	у 2,8 р.
Компенсація за знищене житло	3*	12	9	у 3,8 р.
Міністерство розвитку громад та територій України із загальнодержавними видатками та кредитуванням				
Фінансування державного замовлення на здійснення залізничних пасажирських перевезень у внутрішньому сполученні		16	16	
Відновлення критично важливої логістичної інфраструктури та мережевого сполучення (RELINC)	1	6	5	у 4,7 р.
Реалізація Комплексних планів стійкості регіонів та окремих міст	40	60	20	50,0
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію заборгованості з різниці в тарифах, що підлягає врегулюванню згідно із Законом України „Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення”		18	18	

Продовження додатка 5

Показники	2026 рік (затверджено)	2027 рік (передбачено в законопроекті)	Відхилення	
			сума	відс.
Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України із загальнодержавними видатками та кредитуванням				
Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування	13	35	22	у 2,7 р.
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах		9	9	
Міністерство фінансів України (загальнодержавні видатки та кредитування)				
Резервний фонд	87	92	5	5,7
Резерв коштів для сектору безпеки і оборони	214	265	51	24,0
Головне управління розвідки Міністерства оборони України				
Розвідувальна діяльність у сфері оборони	31	41	10	31,7
Служба безпеки України				
Забезпечення заходів у сфері безпеки держави та діяльності органів системи Служби безпеки України	46	57	11	26,0
Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України				
Здійснення заходів із забезпечення спеціальною технікою та обладнанням	42	50	8	17,5

* видатки здійснювались у іншого головного розпорядника

Додаток 6

до Висновків за результатами
експертизи проєкту Закону України
„Про Державний бюджет України
на 2027 рік”

Фінансування Державного бюджету України на 2027 рік, млрд грн

Показники	2026 рік (затвер- джено)	2027 рік (передбачено у законопроєкті)	Відхилення	
			сума	відс.
ФІНАНСУВАННЯ (ряд. I – ряд. II)	1 251	1 666	415	33,2
I. Фінансування в частині надходжень – всього,	1 907	2 373	466	24,4
зокрема:				
1.1. Внутрішні запозичення	420	544	124	29,8
1.2. Зовнішні запозичення	1 478	1 823	345	23,3
1.3. Надходження від приватизації	2	2	0	x
II. Фінансування в частині витрат – всього,	656	707	51	7,6
зокрема:				
2.1. Погашення внутрішнього боргу	524	544	20	3,8
2.2. Погашення зовнішнього боргу	132	162	30	22,6

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Агентство відновлення	Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України
БКУ	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456 (зі змінами)
Бюджетна декларація на 2027–2029 роки	Бюджетна декларація на 2027–2029 роки, схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2026 року № 793 „Про схвалення Бюджетної декларації на 2027–2029 роки”
ВВП	валовий внутрішній продукт
ВРУ	Верховна Рада України
головні розпорядники державний бюджет	головні розпорядники коштів державного бюджету
Держмитслужба	Державний бюджет України
ЄБРР	Державна митна служба України
ЄІБ	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄС	Європейський інвестиційний банк
ЄСВ	Європейський Союз
закон на 2026 рік, закон про державний бюджет на 2026 рік	єдиний соціальний внесок
законопроект	Закон України від 03 грудня 2025 року № 4695-IX „Про Державний бюджет України на 2026 рік” (зі змінами)
КМУ, Уряд	проект Закону України „Про Державний бюджет України на 2027 рік” (реєстраційний номер 16000 від 15 вересня 2026 року)
МБРР	Кабінет Міністрів України
МВФ	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
Міненерго	Міжнародний валютний фонд
Мінекономіки	Міністерство енергетики України
Мінсоцполітики	Міністерство економіки та довкілля України
НБУ	Міністерство соціальної політики, сім’ї та єдності України
	Національний банк України

ОВДП	облігації внутрішніх державних позик
ПДВ	податок на додану вартість
ПДФО	податок і збір на доходи фізичних осіб
ППП	публічний інвестиційний проєкт
ПКУ	Податковий кодекс України
ФГВФО	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб
ФДМУ	Фонд державного майна України
Фонд соцстраху на випадок безробіття	Фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття

